

Uppdrag om stöd för bedömning av arbetsförmåga mot normalt förekommande arbete inom en angiven yrkesgrupp

2022-05-31

Återrapportering enligt regeringsuppdrag

Sida 2

Uppdrag om stöd för bedömning av arbetsförmåga mot normalt förekommande arbete inom en angiven yrkesgrupp

Diarienummer: Af-2021/00345760, FK 2021/007119

Datum: 2022-05-31

Slutredovisning enligt regeringsuppdrag

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Maria Mindhammar, Arbetsförmedlingen och generaldirektör Nils Öberg Försäkringskassan. Arbetsförmedlingens beslut är digitalt fastställt i diariet och saknar därför namnunderskrifter.

Maria Mindhammar
Generaldirektör
Arbetsförmedlingen

Nils Öberg
Generaldirektör
Försäkringskassan

Andreas Westin

Helena Nilsson

Innehåll

Sammanfattning	4
1. Inledning	5
2. Myndigheternas arbete med uppdraget.....	5
Uppdragets tidsram	6
3. Krav på Kunskapsmaterialet	6
Uppdragsgivarens krav på Kunskapsmaterialet och dess framtagande	6
Försäkringskassans krav på Kunskapsmaterialet	8
4. Beskrivning av Kunskapsmaterialet	8
Var kommer Kunskapsmaterialet publiceras?	9
5. Hur Försäkringskassan kommer att använda Kunskapsmaterialet.....	9
Vad är ett normalt förekommande arbete och vilka faktorer ska Försäkringskassan beakta i sin bedömning?	9
Kunskapsmaterialet som stöd i bedömningen	9
6. Fortsatt utvecklingsarbete och Arbetsförmedlingens förvaltning av Kunskapsmaterialet	10
Arbetsförmedlingens medel för uppdraget	11
Resurs och kostnad vid vidareutveckling och förvaltning	11
7. Avslutande reflektion	12

Sammanfattning

Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan har tillsammans arbetat fram ett Kunskapsmaterial som ska användas av Försäkringskassan vid bedömning av arbetsförmåga mot förvärvsarbete i en sådan angiven yrkesgrupp som innehåller arbeten som är normalt förekommande på arbetsmarknaden. Kunskapsmaterialet beskriver 36 yrkesgrupper och varje yrkesgrupp innehåller yrken som ställer likartade fysiska och psykiska krav på aktivitet. Kunskapsmaterialet har tagits fram i samråd med arbetsmarknadens parter, Socialstyrelsen och Centrum för arbets- och miljömedicin, Region Stockholm. Kunskapsmaterialet utgår från de 60 yrkesgrupper som finns i Referensmaterial vid bedömning av arbetsförmåga (RAF).

Kunskapsmaterialet kommer att publiceras på Arbetsförmedlingens webbplats då det ska vara lättillgängligt för såväl allmänheten som för Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Både Kunskapsmaterialet och RAF kommer att förvaltas av Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan ser att det finns behov av en fortsatt utveckling av Kunskapsmaterialet även efter uppdragets slut. Vidare ser myndigheterna att det är av största vikt att Kunskapsmaterialet förankras inom respektive myndighet inför att lagändringen avseende reglerna för sjukpenning och sjukpenning i särskilda fall träder i kraft 1 september 2022.

Bedömningen av arbetsförmåga ska i och med lagändringen göras mot förvärvsarbete i en sådan angiven yrkesgrupp som innehåller arbeten som är normalt förekommande på arbetsmarknaden och Försäkringskassan ska i beslutet ange en eller flera yrkesgrupper som individen bedöms ha arbetsförmåga i. Lagändringen tillsammans med Kunskapsmaterialet ska enligt uppdragsgivaren göra att Försäkringskassans beslut ska bli mer konkreta och begripliga för individen. Samtidigt ska Försäkringskassan fortsatt endast väga in individens medicinska förutsättningar i bedömningen. Försäkringskassan ser en risk i att den som blir nekad sjukpenning och hänvisad till en angiven yrkesgrupp inte kommer uppleva beslutet som mer begripligt.

1. Inledning

I denna rapport redovisas Arbetsförmedlingens och Försäkringskassans arbete med regeringsuppdraget *Uppdrag om stöd för bedömning av arbetsförmåga mot normalt förekommande arbete inom en angiven yrkesgrupp S2021/03698 (delvis)*¹. Myndigheterna fick våren 2021 i uppdrag att utveckla ett Kunskapsmaterial som kan användas som stöd av Försäkringskassan när en individs arbetsförmåga ska bedömas mot förvärvsarbete i en sådan angiven yrkesgrupp som innehåller arbeten som är normalt förekommande på arbetsmarknaden.

Riksdagen beslutade den 27 oktober 2021 om att ändra i reglerna för sjukpenning och sjukpenning i särskilda fall enligt regeringens proposition, *2020/21:171 Angiven yrkesgrupp – åtgärder för en begriplig sjukförsäkring*². Försäkringskassans bedömning av arbetsförmågan efter dag 180 i rehabiliteringskedjan ska enligt lagändringen göras mot förvärvsarbete i en sådan angiven yrkesgrupp som innehåller arbeten som är normalt förekommande på arbetsmarknaden. Denna ändring, tillsammans med ett Kunskapsmaterial som stöd vid bedömningarna, innebär inte någon ändring av arbetsmarknadsbegreppet normalt förekommande arbete. Försäkringskassan ska precis som tidigare endast väga in medicinska faktorer i sina beslut. Detta innebär att Försäkringskassan inte ska ta hänsyn till andra faktorer som till exempel om arbeten i yrkesgruppen är gripbara för individen eller om individen har utbildning eller erfarenhet av sådana arbeten. Lagändringen syftar till att göra Försäkringskassans beslut tydligare och lättare att förstå för individen, men själva arbetsmarknadsbegreppet normalt förekommande arbete har inte förändrats.³ Lagändringen träder i kraft den 1 september 2022.

Syftet med Kunskapsmaterialet är enligt uppdragsgivaren att öka transparensen och tydliggöra vad olika arbeten ställer för krav på aktivitetsförmågor hos den enskilde. Därigenom förväntas det också underlätta för Försäkringskassan att göra dessa bedömningar. Ett ytterligare syfte med Kunskapsmaterialet är enligt uppdragsgivaren att det ska bidra till att bedömningarna inom sjukförsäkringen och ställningstaganden inom arbetsmarknadspolitiken blir mer begripliga för individen.

2. Myndigheternas arbete med uppdraget

När Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan tog emot uppdraget tillsattes en gemensam arbetsgrupp med en uppdragsledare per myndighet. En styrgrupp bestående av chefer för respektive myndighet har haft regelbundna möten tillsammans med uppdragsledarna för att stämna av arbetet och fatta beslut.

Myndigheterna har under utvecklingsarbetet haft en avstämning med Arbetsmarknadsdepartementet och Socialdepartementet i syfte att informera om status i uppdraget.

I utvecklingsarbetet har, förutom Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan, sakkunniga från arbetsmarknadernas parter, deltagit. Utöver detta har en samrådsgrupp inrättats.⁴

Försäkringskassan har även bildat en referensgrupp med representanter från handläggande verksamhet för att kontinuerligt få in ett verksamhetsnära perspektiv i utvecklingsarbetet.

¹ [Uppdrag om stöd för bedömning av arbetsförmåga mot normalt förekommande arbete inom en angiven yrkesgrupp](#)

² [Angiven yrkesgrupp – åtgärder för en begriplig sjukförsäkring \(regeringen.se\)](#)

³ Regeringens proposition 2020/21:171, 21.

⁴ En förteckning över de som deltagit i samrådsgruppen och de som på uppdrag av part i samrådsgruppen lämnat synpunkter på Kunskapsmaterialet finns i bilaga 1.

Uppdragets tidsram

Myndigheterna fick uppdraget i april 2021 och återrapport ska ske till uppdragsgivaren senast den 31 maj 2022. Tidsramen för uppdraget har varit snäv i förhållande till uppdragets komplexitet. Flera parter med högt ställda förväntningar har involverats för att tillsammans vara överens och skapa legitimitet för innehållet i Kunskapsmaterialet. För att ge parterna möjlighet att vid flera tillfällen lämna synpunkter har det därför varit nödvändigt med korta beredningstider. I denna första version av Kunskapsmaterialet har myndigheterna givet tidsramen behövt prioritera och ser därför behov av ett fortsatt utvecklingsarbete även efter uppdragets slutdatum. Se vidare under avsnitt *Fortsatt utvecklingsarbete och Arbetsförmedlingens förvaltning av Kunskapsmaterialet*.

3. Krav på Kunskapsmaterialet

Kraven på Kunskapsmaterialet och dess framtagande beskrivs nedan. De består dels av regeringens direktiv och dels Försäkringskassans krav på Kunskapsmaterialet utifrån ett användarperspektiv.

Uppdragsgivarens krav på Kunskapsmaterialet och dess framtagande

Nedanstående framgår i regeringsuppdraget:

- Kunskapsmaterialet ska utgå från Referensmaterial vid bedömning av arbetsförmåga (RAF)⁵
- Det ska inte ställas andra krav på vilka uppgifter som hälso- och sjukvården ska lämna i ett sjukpenningärende
- Vid utvecklingen av materialet ska ett jämställdhetsperspektiv beaktas
- Yrkena som ingår i yrkesgrupper i Kunskapsmaterialet ska vara normalt förekommande på arbetsmarknaden
- Uppdraget ska genomföras i samråd med arbetsmarknadens parter

Nedan beskrivs hur myndigheterna arbetat med kraven ovan.

Kunskapsmaterialet ska utgå från Referensmaterial vid bedömning av arbetsförmåga (RAF)

RAF har utvecklats av Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan och bygger på yrkesgrupper i Standard för svensk yrkesklassificering, SSYK⁶. RAF är en del av Aktivitetsförmågeutredning (AFU)⁷ men kan användas i samband med bedömning av arbetsförmåga inom sjukförsäkringen även när en AFU inte genomförts. Myndigheterna har konstaterat att RAF främst används i samband med en AFU, vilket sker i en mindre del av ärendena. Utformningen av materialet är en bidragande orsak till att RAF inte används i större utsträckning. RAF upplevs av Försäkringskassans handläggare som ett innehållsmässigt bra men omfattande material som är svåränvänt i situationer där en AFU⁸ inte har genomförts.

I utvecklingsarbetet har Arbetsförmedlingen konstaterat att flera av yrkesgrupperna i RAF ställer likartade krav på förmågor. De yrkesgrupper som hade samma eller likartad beskrivning av den

⁵ Referensmaterial vid bedömning av arbetsförmåga (RAF) – aktivitetskrav inom grupper av yrken på svensk arbetsmarknad (2018).

⁶ Standard för svensk yrkesklassificering, SSYK, är ett system för att gruppera individers yrken eller arbetsuppgifter

⁷ Aktivitetsförmågeutredning (AFU) består av den försäkrades självrapporterade förmåga och en läkarutredning som bedömer de medicinska förutsättningarna för arbete. RAF kompletterar en AFU genom att tillhandahålla en förteckning över krav i olika yrken. Tillsammans ger AFU och RAF Försäkringskassan ett underlag med gemensam terminologi för bedömning av arbetsförmåga.

⁸ En AFU innehåller en aktivitetsförmågeprofil där läkaren bedömt åtta olika fysiska och psykiska förmågor och graderat dessa på en femgradig skala. Ett vanligt läkarintyg saknar denna precision. Det finns vare sig en standardiserad uppsättning av förmågor för läkaren att bedöma eller en vedertagen skala för att gradera funktionsnedsättningar och aktivitetsbegränsningar.

kritiska faktorn⁹ samt likartad psykisk och fysisk tolerans för aktivitetsbegränsning¹⁰ har lagts samman och bildar nya yrkesgrupper i Kunskapsmaterialet. Eftersom RAF inte innehöll alla de yrken som är normalt förekommande på arbetsmarknaden har nya yrken lagts till i de yrkesgrupper som skapats. Detta arbete kommer att fortsätta inom utveckling och förvaltning. Se vidare under avsnitt *Fortsatt utvecklingsarbete och Arbetsförmedlingens förvaltning av Kunskapsmaterialet*.

Det ska inte ställas andra krav på vilka uppgifter som hälso-och sjukvården ska lämna i ett sjukpenningärende

Försäkringskassan behöver kunna relatera den information som finns i befintliga läkarintyg och övrig utredning i ärendet med den information som finns i Kunskapsmaterialet. En förutsättning i utvecklingen av Kunskapsmaterialet har varit att det ska kunna användas även om informationen som finns i läkarintygen inte innehåller specifika graderingar. Se vidare under beskrivning av *Försäkringskassans krav på Kunskapsmaterialet*.

Jämställdhetsperspektiv

Yrkesgrupperna innefattar olika yrken vars gemensamma nämnare primärt är de olika typer av krav på psykiska och fysiska förmågor som ställs. Ingen ytterligare hänsyn har tagits till andra parametrar.

Yrkesgrupperna innehåller normalt förekommande arbeten

Till stöd för arbetet med att utveckla yrkesgrupper som innehåller normalt förekommande arbeten på arbetsmarknaden har myndigheterna utgått från uttalanden i förarbeten och den praxis som finns av vad ett normalt förekommande arbete kan anses vara.¹¹ Se vidare i avsnitt *Hur Försäkringskassan kommer att använda Kunskapsmaterialet*.

Samråd med arbetsmarknadens parter

Utgångspunkten i utvecklingsarbetet var det befintliga RAF och därför inhämtades synpunkter på RAF från arbetsmarknadens parter, Socialstyrelsen, Myndigheten för arbetsmiljökunskap och Centrum för arbets- och miljömedicin, Region Stockholm¹².

Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan har därefter bjudit in till en gemensam samrådsgrupp. Samrådsgruppsmöten har genomförts vid tre tillfällen där deltagarna fått löpande information om utvecklingsarbetet och bidragit utifrån sin expertis på innehåll, struktur och förvaltning av Kunskapsmaterialet. Utöver dessa möten har Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan efter förfrågan även medverkat vid TCO:s nätverk för Socialförsäkringsfrågor (Nätsoc) och vid LO:s Försäkringskommitté. Myndigheterna har bjudit in till ytterligare ett möte med samrådsgruppen för att närmare informera om hur Försäkringskassan kommer att använda Kunskapsmaterialet i handläggningen samt visa den första digitala versionen av Kunskapsmaterialet.

För att beskrivningar av kraven i så hög utsträckning som möjligt ska överensstämja med de faktiska kraven på arbetsmarknaden, har Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan inhämtat information från företrädare för lokala förbund och intresse- och arbetsgivarorganisationer om vilka krav olika yrken ställer. Arbetsförmedlingen har även involverat deltagarna i samrådsgruppen i framtagandet av den förvaltningsplan som myndigheten ansvarar för.

Parterna har beretts möjlighet att vid två tillfällen lämna synpunkter på Kunskapsmaterialet i sin helhet under dess framtagning och vid behov har även enskilda samtal hållits.

⁹ Kritisk faktor är det som kan anses vara av avgörande betydelse för om man klarar av arbete inom yrkesgrupperingen.

¹⁰ Referensmaterial vid bedömning av arbetsförmåga (RAF) – aktivitetskrav inom grupper av yrken på svensk arbetsmarknad (2018), s 10.

¹¹ Prop. 2020/21:171 sid 10, prop. 1996/97:28 sid 17, RÅ 2008 ref. 15 och HFD 2018 ref. 51 II.

¹² Centrum för arbets- och miljömedicin, Region Stockholm representerade arbets- och miljömedicinsk expertis i uppdraget.

Försäkringskassans krav på Kunskapsmaterialet

Utöver de krav som uppdragsgivaren angav i uppdraget har Försäkringskassan haft ytterligare krav på Kunskapsmaterialet utifrån ett användarperspektiv:

- *Den information som finns hos Försäkringskassan måste kunna relateras till den information som finns i Kunskapsmaterialet.* I ett ansökningsärende om sjukpenning finns vanligtvis information från individen samt läkarintyg som beskriver varför individen inte kan arbeta på grund av sjukdom. Informationsnivån i läkarintyg varierar och innehåller inte information med specificerade graderingar av aktivitetsbegränsningar motsvarande den information som finns i en AFU. I utvecklingen av Kunskapsmaterialet har myndigheterna därför utgått från att informationen i Kunskapsmaterialet ska kunna relateras till den information om individens medicinska nedsättningar som Försäkringskassan har tillgänglig i ett sjukpenningärende.
- *Kunskapsmaterialet behöver vara tydligt och lättöverskådligt.* Kunskapsmaterialet måste ge en tydlig bild över vilka fysiska och psykiska krav som ställs i olika yrkesgrupper. Eftersom Kunskapsmaterialet kommer att ha flera mottagare behöver det vara lättöverskådligt, begripligt och tillgängligt för allmänheten.

4. Beskrivning av Kunskapsmaterialet

Det finns totalt 36 yrkesgrupper i Kunskapsmaterialet¹³. Yrkesgrupperna i Kunskapsmaterialet utgörs av yrken som grupperats utifrån likartade fysiska och psykiska krav på aktivitet. Det innebär att yrken som normalt sett inte skulle grupperas ihop, utifrån faktorer som till exempel krav på utbildning eller erfarenhet, kan utgöra en yrkesgrupp i Kunskapsmaterialet.¹⁴ Varje yrkesgrupp omfattar flera olika yrken, yrkesinriktningar och yrkesroller¹⁵.

Yrkesgrupperna har namngivits för att spegla innehållet i yrkesgruppen, men eftersom yrkesgrupperna främst satts samman utifrån likartade fysiska och psykiska krav är namnen inte heltäckande.

Kunskapsmaterialet innehåller beskrivningar med information om aktivitetskrav för respektive yrkesgrupp. Beskrivningen av varje yrkesgrupp är strukturerad enligt följande:

- *Korta beskrivningar av vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.* Då arbetsuppgifterna kan skilja sig åt inom yrkena i yrkesgruppen finns det i de flesta fall beskrivningar för respektive yrke i yrkesgruppen.
- *Fysiska och psykiska krav på aktivitet.* Utgångspunkten har varit att innehållet ska vara lätt att överskåda och förstå. För varje yrkesgrupp beskrivs vilka krav på fysisk och psykisk aktivitet som ställs. Beskrivningarna av kraven utgår från RAF och de synpunkter som kommit in från parterna.
- *Information om vilka yrken som ingår i gruppen.* Dessa specificeras med SSYK-koder. I de fall SSYK-grupperna inte har tillräcklig detaljeringsgrad kan yrkesgrupper specificeras ytterligare genom att ange enskilda benämnings-ID, så kallade OccID. OccID är unika koder precis som SSYK-koderna.

¹³ Se bilaga 2.

¹⁴ Det kan konstateras att en yrkesgrupp inte är något verkligt i meningen att den existerar utanför en teoretisk konstruktion. Det är en samling arbeten strukturerade under samma namn utifrån att de t.ex. tillhör samma bransch. Yrken kan också grupperas enligt likartade arbetsuppgifter och arbetsmoment och därmed likartade aktivitetskrav ur medicinskt hänseende. Det sistnämnda bör vara av relevans när Försäkringskassan ska bedöma förmåga att arbeta i normalt förekommande arbeten inom en angiven yrkesgrupp. Prop. 2020/21:171.

¹⁵ [Job Tech Atlas Gemensamt språk för arbetsmarknaden](#)

Var kommer Kunskapsmaterialet publiceras?

Kunskapsmaterialet kommer att publiceras på Arbetsförmedlingens webbplats och därigenom finnas tillgängligt för alla som vill ta del av det.

5. Hur Försäkringskassan kommer att använda Kunskapsmaterialet

I det här avsnittet beskrivs hur Försäkringskassan kommer att använda Kunskapsmaterialet som stöd i bedömningen mot förvärvsarbete i en sådan angiven yrkesgrupp som innehåller arbeten som är normalt förekommande på arbetsmarknaden. Det beskrivs också vad Försäkringskassan ska beakta vid den bedömningen.

Vad är ett normalt förekommande arbete och vilka faktorer ska Försäkringskassan beakta i sin bedömning?

Det kan konstateras att det redan vid införandet av begreppet normalt förekommande arbete angavs att det inte är möjligt att generellt ange vad som är att anse som "normalt förekommande arbeten" (prop. 1996/97:28 sid 17). Det framgår av senare förarbetsuttalanden att begreppet har en stor vidd (prop. 2020/21:171 sid 10). Förarbetsuttalanden och praxis av vad ett normalt förekommande arbete kan anses avgränsa begreppet i viss mån.

Av förarbeten framkommer att begreppet inte omfattar arbeten som endast förekommer i mycket begränsad utsträckning och att det i begreppet ligger att arbetsförmågan ska bedömas i förhållande till den nationella arbetsmarknaden (prop. 1996/97:28 sid 17). Vid bedömningen av arbetsförmåga i sjukförsäkringen får hänsyn inte tas till arbetsmarknadsmässiga, ekonomiska, sociala och liknande förhållanden (27 kap. 3 § SFB).

I rättspraxis har det förtydligats att det avser vanliga arbeten på arbetsmarknaden där en försäkrads arbetsförmåga kan tas till vara i full eller närmast full omfattning samt att ett sådant arbete innebär krav på normal prestation där ringa eller ingen anpassning kan väntas förekomma med hänsyn till funktionshinder eller medicinska besvär hos arbetstagare (RÅ 2008 ref. 15). Ett i huvudsak stillasittande arbete har bedömts vara normalt förekommande på arbetsmarknaden (HFD 2018 ref. 51 II).

Kunskapsmaterialet som stöd i bedömningen

Försäkringskassan kommer att använda Kunskapsmaterialet när en individs arbetsförmåga ska bedömas mot förvärvsarbete i en sådan angiven yrkesgrupp som innehåller arbeten som är normalt förekommande på arbetsmarknaden.¹⁶ Lagändringen innefattar inte några ändringar i fråga om vilka faktorer som får vägas in i bedömningen vad gäller rätten till sjukpenning. Även i fortsättningen får Försäkringskassan inte ta hänsyn till annat än de medicinska förutsättningarna att arbeta inom den angivna yrkesgruppen.

I och med att Kunskapsmaterialet beskriver vad olika yrkesgrupper ställer för krav på aktivitet blir det ett tydliggörande av vad ett normalt förekommande arbete kan innebära. Kunskapsmaterialet förväntas därmed ge Försäkringskassan stöd i fråga om vilka krav och förväntningar på arbetsprestation och arbetstakt som arbetsgivare allmänt sett har. Eftersom yrkesgrupper ska innehålla normalt förekommande arbeten som ställer likartade krav ska handläggaren förhålla sig till hur kraven beskrivs på yrkesgruppsnivå i sin bedömning.

¹⁶ Kunskapsmaterialet kommer inte att finnas i föreskriftsform. Varken Arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan har getts ett bemyndigande att utfärda föreskrifter avseende kunskapsmaterialet. Men eftersom syftet med lagändringen är att bedömningarna ska bli mer transparenta och förutsebara förordar Försäkringskassan att handläggarna använder sig av kunskapsmaterialet samt hänvisar till de yrkesgrupper som beskrivs där.

För att öka begripligheten för individen hur Försäkringskassan bedömt arbetsförmågans nedsättning ska handläggaren i beslutet exemplifiera med en eller flera yrkesgrupper i vilka hen bedömt att individen skulle kunna arbeta. Om det är möjligt, ska handläggaren exemplifiera med en eller flera yrkesgrupper som ligger nära individens utbildning, tidigare arbetslivserfarenhet eller inom en yrkesgrupp där det framstår som rimligt att individen kan arbeta. Se vidare i avsnitt *Avslutande reflektion* om vilka risker Försäkringskassan ser kopplat till begripligheten.

6. Fortsatt utvecklingsarbete och Arbetsförmedlingens förvaltning av Kunskapsmaterialet

I den första versionen av Kunskapsmaterialet har myndigheterna, givet uppdragets tidsram, behövt prioritera. Fokus har därför varit att utveckla ett material som är lätt att förstå, innehåller beskrivningar av de faktiska krav som ställs inom varje yrkesgrupp och därmed ger ett stöd till Försäkringskassans handläggare.

Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan ser att det finns behov av en fortsatt utveckling av Kunskapsmaterialet även efter uppdragets slutdatum:

- Det behövs en fortsatt analys av om fler yrken ska läggas in i befintliga yrkesgrupper, om ytterligare yrkesgrupper kan läggas samman och om nya yrkesgrupper kan skapas.
- Det finns behov av att fortsatt se över beskrivningarna av de fysiska och psykiska kraven så att samma sak beskrivs på samma sätt genomgående i materialet.
- Myndigheterna behöver se över hur RAF och Kunskapsmaterialet förhåller sig till varandra och det fortsatta behovet av att ha två material.

Efter att lagen träder i kraft ser myndigheterna att det är viktigt att följa upp hur Kunskapsmaterialet fungerar som stöd i Försäkringskassans bedömningar. Utifrån resultatet av uppföljningen kan det finnas behov av ytterligare utveckling än det som redan identifierats.

För att säkerställa att Kunskapsmaterialet och RAF speglar kraven på arbetsmarknaden så har Arbetsförmedlingen tagit fram en förvaltningsplan. Den tydliggör betydelsen av att innehållet i materialen kontinuerligt stäms av och uppdateras i samråd med arbetsmarknadens parter, i detta ingår Socialstyrelsen och arbets- och miljömedicinsk expertis. Ett årshjul ligger till grund för det systematiska arbetssättet.

Figur 1. Förvaltning och samverkan: årshjul

Ett nära samarbete mellan myndigheterna kommer att vara en viktig del i utvecklingen och förvaltningen av materialen. I detta samarbete inhämtas synpunkter på Kunskapsmaterialets utformning och användarvänlighet. Inom utvecklingsarbetet och förvaltningen av materialen så kommer kontakten med parterna vara central och variera utefter behov i arbetet med materialen. Diskussioner och samverkan kommer att ske på olika nivåer givet frågans karaktär. Det kommer att finnas såväl övergripande frågor som frågor som rör yrkesnivå eller krav i arbeten där annan expertis kommer att krävas. I den formella strukturen av förvaltning så kommer parterna årligen erbjudas att tillsammans med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan medverka i ett så kallat förvaltningsforum. Vid dessa förvaltningsforum inhämtas synpunkter på yrkes- och kravbeskrivningar utifrån arbetsmarknadens utveckling i mera strukturerad och övergripande form.

Arbetsförmedlingens IT-avdelning ansvarar för att utveckla materialet om det finns behov av förändringar i Kunskapsmaterialets utformning på Arbetsförmedlingens webbplats. I detta arbete är samverkan mellan myndigheterna också av stor betydelse så att materialet utvecklas efter behoven som finns hos Försäkringskassans handläggare som är de som primärt ska använda materialet.

Arbetsförmedlingens medel för uppdraget

Arbetsförmedlingen har för uppdragets genomförande tilldelats 1 700 000 kronor under 2021 samt motsvarande summa 2022¹⁷. Arbetsförmedlingen har per 20211129 rekvirerat 1 300 000 kronor. Uppburna kostnader för perioden 20210101-20211231 uppgår till totalt 1 306 700 kronor.

Resurs och kostnad vid vidareutveckling och förvaltning

Utvecklingen av Kunskapsmaterialet kommer även fortsatt att kräva tilldelade medel hos Arbetsförmedlingen som förvaltningsmyndighet. Det har också konstaterats i samråd med arbetsmarknadens parter att det föreligger ett stort behov av att se över RAF då denna inte uppdaterats sedan 2018.

¹⁷ [Regleringsbrev 2022 Myndighet Försäkringskassan - Ekonomistyrningsverket \(esv.se\)](#)

7. Avslutande reflektion

Syftet med lagändringen och Kunskapsmaterialet är att Försäkringskassans beslut ska bli mer konkreta och begripliga för individen då Försäkringskassan ska ange en eller flera yrkesgrupper som individen bedöms ha arbetsförmåga i. Försäkringskassans förhoppning är att bedömningarna och besluten blir mer konkreta i och med att det tydliggörs vad ett normalt förekommande arbete kan ställa för krav på aktivitet. Samtidigt ser Försäkringskassan en risk att individen inte kommer att uppleva besluten mer begripliga eftersom Försäkringskassan även fortsättningsvis endast ska väga in individens medicinska förutsättningar i bedömningen. Precis som tidigare behöver inte det normalt förekommande arbetet finnas att söka, eller finnas på den ort där individen bor, och arbetet kan också kräva en annan kompetens eller utbildning än den som individen har. Försäkringskassan ser en risk i att den som blir nekad sjukpenning och hänvisad till en sådan yrkesgrupp inte kommer att uppleva beslutet som mer begripligt eller förankrat i verkligheten.

Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan ser att Kunskapsmaterialet kan ge myndigheterna bättre förutsättningar att dela samma bild av vilken arbetsförmåga individen har sett till medicinska förutsättningar. Samtidigt kvarstår myndigheternas olika utgångspunkter och uppdrag. Försäkringskassan kommer att använda materialet som stöd i bedömningen om en individ har en arbetsförmåga i ett förvärvsarbete i en sådan angiven yrkesgrupp som innehåller arbeten som är normalt förekommande på arbetsmarknaden. I den bedömningen får myndigheten endast väga in individens medicinska förutsättningar. När Arbetsförmedlingen sedan gör en samlad arbetsmarknadspolitisk bedömning¹⁸ kan det utifrån andra faktorer, såsom erfarenhet, utbildning och kompetens visa sig att individen ändå inte bedöms vara anställningsbar. Det innebär att det även fortsättningsvis finns en risk att en individ upplever att Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan gör olika bedömningar om individens arbetsförmåga vilket kan leda till att personer har svårt att förstå myndigheternas beslut. För att förebygga den här situationen blir Arbetsförmedlingens och Försäkringskassans gemensamma dialog med individen vid omställningsmöten¹⁹ avgörande även framöver. Både Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan har därför ett viktigt arbete med att förankra Kunskapsmaterialet inom respektive myndighet inför att lagändringen träder i kraft.

Som tidigare beskrivits har det inte visat sig möjligt att generellt ange vad som anses vara ett normalt förekommande arbete och vilka krav som ställs i ett sådant. Det har således varit upp till varje handläggare att utifrån gällande praxis skapa sig en uppfattning om detta. Även om lagändringen inte ändrar vad som avses med ett normalt förekommande arbete så innebär Kunskapsmaterialet ett fastställande av generella fysiska och psykiska krav kopplat till specifika yrkesgrupper. Det kan därför inte uteslutas att en ändring av tillämpningen av regelverket sker trots att det inte är intentionen.

¹⁸ [Bedömning och profilering - Arbetsförmedlingen \(arbetsformedlingen.se\)](#)

¹⁹ Se återrapportering Insatser för personer som är sjukskrivna och för unga med aktivitetsersättning Af- 2022/0018 8716, FK 2021/000476.

Samrådsgrupp

Förteckning över deltagare i samrådsgrupp

Landsorganisationen i Sverige LO

Arbetsgivarverket

Svenskt Näringsliv

Sveriges Kommuner och Regioner

IF Metall

SACO

Handels

Småföretagarna

Ledarna

Privattjänstemannakartellen PTK

Kommunal

Socialstyrelsen

Centrum för arbets- och miljömedicin (Region Stockholm)

Tjänstemännens centralorganisation TCO

LO-TCO Rättsskydd AB

Akademikerförbundet SSR

Företagarna

Förteckning över de som på uppdrag av part i samrådsgruppen lämnat synpunkter på Kunskapsmaterialet

Landsorganisationen i Sverige LO

Arbetsgivarverket

Svenskt Näringsliv

Sveriges Kommuner och Regioner

1. Region Kalmar
2. Sandvikens kommun
3. Nynäshamns kommun
4. Region Skåne
5. Helsingborgs stad
6. Nässjö kommun
7. Stockholms stad
8. Karolinska Universitetssjukhuset
9. Västerås stad
10. Eskilstuna kommun
11. Göteborgs stad
12. Åre kommun

IF Metall

Vårdförbundet

Polisförbundet

SACO

Läkarförbundets förening för försäkringsmedicin

Läraryrket

Vision

Unionen

Tjänstetandläkarna

Sveriges universitetslärare och forskare, SULF

Bilaga 1

Återrapportering Uppdrag om stöd för bedömning av arbetsförmåga mot normalt förekommande arbete inom en
angiven yrkesgrupp

Diarienummer: Af-2021/00345760, FK 2021/007119

Datum: 2022-05-31

Byggnads

Handels

Småföretagarna

Ledarna

Privattjänstemannakartellen PTK

Kommunal

Socialstyrelsen

Centrum för arbets- och miljömedicin (Region Stockholm)

Tjänstemännens centralorganisation TCO

LO-TCO Rättsskydd AB

Akademikerförbundet SSR

DIK

Akavia

Svenska läkarförbundet, SLF

Företagarna

Kunskapsmaterial

- beskrivning av fysiska och psykiska krav på aktivitet i olika yrkesgrupper

Ett stöd för Försäkringskassan vid bedömning av arbetsförmåga mot normalt förekommande arbete.

Innehåll

Arbeten inom administration, telefoni och service	6
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	6
Fysiska krav	7
Psykiska krav	7
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	7
Arbeten inom bageri och måleri	9
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	9
Fysiska krav	9
Psykiska krav	9
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	10
Arbeten inom bygg, anläggning och renhållning	11
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	11
Fysiska krav	11
Psykiska krav	11
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	12
Arbeten inom ekonomi, värdering och administration	13
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	13
Fysiska krav	13
Psykiska krav	13
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	14
Arbeten inom el, vvs och svetsning.....	15
Vanliga arbetsuppgifter inom gruppen elteknik, kyla, ventilation och sanitet samt svets.....	15
Fysiska krav	15
Psykiska krav	16
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	16
Arbeten inom fastighets- och trädgårdsskötsel	17
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	17
Fysiska krav	17
Psykiska krav	17
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	17
Arbeten inom företagsförsäljning, förmedling och fastighet.....	19
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	19
Fysiska krav	19
Psykiska krav	20
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	20
Arbeten med hantverk inom bygg	21
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	21
Fysiska krav	21
Psykiska krav	21
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	22

Arbeten inom it – drift och stöd	23
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	23
Fysiska krav	23
Psykiska krav	23
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	23
Arbeten inom it – utvecklare och specialister	24
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	24
Fysiska krav	24
Psykiska krav	24
Vid exempelvis programmering och testning ställs krav på noggrannhet och.....	24
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	25
Arbeten inom juridik, hr och organisation	26
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	26
Fysiska krav	26
Psykiska krav	26
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	27
Arbeten med kundnära försäljning	28
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	28
Fysiska krav	28
Psykiska krav	28
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	29
Arbeten med ledande befattning	30
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	30
Fysiska krav	30
Psykiska krav	30
SSYK och eventuellt yrkesbenämningar.....	31
Arbeten inom logistik och lager	33
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	33
Fysiska krav	33
Psykiska krav	33
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	34
Arbeten med maskinföring	35
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	35
Fysiska krav	35
Psykiska krav	35
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	35
Arbeten inom maskin och teknik	36
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	36
Fysiska krav	36
Psykiska krav	36
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	36

Arbeten med matlagning inom restaurang	37
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	37
Fysiska krav	37
Psykiska krav	37
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	38
Arbeten inom mekanik, installation och reparation	39
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	39
Fysiska krav	39
Psykiska krav	39
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	39
Arbeten med montering inom tillverkningsindustrin	40
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	40
Fysiska krav	40
Psykiska krav	40
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	40
Arbeten med myndighetsutövning, stöd och samtal	42
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	42
Fysiska krav	42
Psykiska krav	42
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	43
Arbeten inom navigation – flyg och fartyg	44
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	44
Fysiska krav	44
Psykiska krav	44
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	44
Arbeten inom ordning och säkerhet	45
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	45
Fysiska krav	45
Psykiska krav	45
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	46
Arbeten med patient- och behandlingsansvar inom vården	47
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	47
Fysiska krav	47
Psykiska krav	47
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	48
Arbeten inom pedagogik	49
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	49
Fysiska krav	49
Psykiska krav	49
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	50
Arbeten med person- och patientnära omsorg	51

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	51
Fysiska krav	51
Psykiska krav	52
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	52
Arbeten inom planering och revision.....	53
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	53
Fysiska krav	53
Psykiska krav	53
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	53
Arbeten inom service.....	54
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	54
Fysiska krav	54
Psykiska krav	54
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	55
Arbeten med service inom restaurang.....	56
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	56
Fysiska krav	56
Psykiska krav	56
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	56
Arbeten inom språk och journalistik.....	57
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	57
Fysiska krav	57
Psykiska krav	57
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	58
Arbeten med styrning och övervakning inom tillverkningsindustrin	59
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	59
Fysiska krav	59
Psykiska krav	59
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	59
Arbeten inom stöd och omsorg.....	61
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	61
Fysiska krav	61
Psykiska krav	61
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	61
Arbeten med stöd- och vägledningssamtal	63
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	63
Fysiska krav	63
Psykiska krav	63
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	64
Arbeten med teknisk inriktning	65
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	65

Fysiska krav	65
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	66
Arbeten inom transport och frakt.....	67
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	67
Fysiska krav	67
Psykiska krav	67
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	68
Arbeten inom varuhantering och service	69
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	69
Fysiska krav	69
Psykiska krav	69
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	69
Arbeten med vård- och omvårdnadsansvar	70
Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen.....	70
Fysiska krav	70
Psykiska krav	70
SSYK och eventuella yrkesbenämningar	71

Arbeten inom administration, telefoni och service

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Ekonomiassistenter registrerar, sammanställer och bearbetar data om företags eller organisations ekonomiska transaktioner. Kontrollerar och upprättar underlag för exempelvis fakturor. Sköter och bokför in- och utbetalningar. Informerar om resultat. Sköter momshantering och sammanställer material inför skattedeklarationen.

Löne- och personaladministratörer hanterar en mängd olika frågor kring löner och personal, så som löneutbetalningar eller avtalsskrivande. Mycket av arbetet sker i olika löne- eller personalprogram.

Backofficepersonal registrerar, avvecklar och kontrollerar affärshändelser inom värdepappers- och valutahandeln.

Marknads- och försäljningsassistenter bevakar och bereder marknads- och försäljningsärenden. Sköter administration för marknads- och försäljningsaktiviteter. Kontrollerar och redigerar texter. Bokar utrymme för annonser och kampanjer samt kontrollerar införande med avseende på tidpunkt, innehåll, plats, storlek och form. Sköter samordning mellan reklambyrå- och medieföretag.

Inköps- och orderassistenter gör beställningar samt kontrollerar varor och fakturor. Granskar offerter och skriver ut inköpsordrar. Sköter leverantörsregister och lagerlistor. Begär in offerter, pris och leverantörsuppgifter.

Skolassistenter hanterar personal- och elevregister, diarieföring, arkivering, statistik, posthantering, frånvarohantering och vikarieanskaffning vid förskolor eller skolor. Beställer läromedel och förbrukningsmaterial. Assisterar förskolechef eller rektor samt har mycket kontakter med skolans personal, elever och föräldrar.

Arkiv- och biblioteksassistenter förtecknar, sorterar och tar fram arkivhandlingar. Biträder vid katalogisering och registrering av böcker och annat publicerat material. Ordnar och lånar ut böcker, tidskrifter m.m. Biträder besökare vid informationssökning. Sköter bild- och ljudanläggningar. Biträder vid registrering, skötsel och utställning av museiföremål.

Övriga kontorsassistenter och sekreterare utför annat kontorsarbete, exempelvis kontrollerar, kompletterar, registrerar, besvarar förfrågningar m.m. Skriver protokoll, brev, tabeller och andra dokument. Gör uträkningar och avstämningar.

Resesäljare och trafikassistenter informerar om resor, resmål, logi och evenemang. Förmedlar och säljer resor. Gör upp resplaner och bokar biljetter, hotellrum m.m. Ger passagerarservice på flygplatser samt på färje- och bussterminaler. Kontrollerar färdbevis och registrerar bagage.

Kundtjänstpersonal ger råd och information samt besvarar frågor om ett företags eller organisations produkter, tjänster eller policy.

Telefonister tar emot och kopplar telefonsamtal. Svarar på frågor, tar emot meddelanden och lämnar besked. Sköter växel samt hänvisnings- och personsökningssystem.

Kontorsreceptionister tar emot besökande. Informerar och hänvisar till plats, lokal eller person. Hanterar in- och utpassering.

Marknadsundersökare och intervjuare intervjuar personer och hanterar svaren för marknads-, samhälls- och opinionsundersökningar.

Telefonförsäljare säljer och förmedlar varor och tjänster per telefon till företag eller privatpersoner. Söker upp och värvar medlemmar eller bidragsgivare till organisationer.

Supporttekniker arbetar med teknisk support och löser problem med datorer åt kunder eller kollegor.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak sittandes eller ståendes och belastar främst nacke, axlar, armar och händer. De fysiska krav som ställs gäller främst grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid dagligt skrivbordsarbete med dator och tangentbord. Arbetsuppgifterna kräver finmotorisk förmåga, som att använda fingrar med precision och hastighet. För att det ska vara möjligt krävs stabilitet i hand, fingrar och arm.

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna ställer krav på att kunna tolka och dra slutsatser av både muntlig och skriftlig information. Det är därför viktigt att kunna arbeta med flera arbetsuppgifter utan att förlora fokus. Det krävs även förmåga att kunna systematisera, kategorisera och sammanställa information.

Kundkontakter utgör arbetsuppgifternas kärna, vilket ställer krav på förmåga att kommunicera muntligt. Arbetsuppgifterna ställer krav på att kunna förstå vad andra människor avser i sin kommunikation samtidigt som det krävs förmåga att kunna informera andra eller svara på konkreta frågor på ett adekvat och lättförståeligt sätt även i pressade situationer. Krav ställs även på att skriftligt kunna kommunicera på ett motsvarande sätt.

Arbetsförutsättningarna och intensiteten kan se olika ut då arbetsuppgifterna ofta är händelsestyrda. Det ställs krav på förmåga till situationsanpassning och flexibilitet, vilket innebär att yrkesutövaren självständigt kan planera, prioritera, lösa problem som eventuellt uppstår samt fatta beslut. En del kontakter sker med människor som är otrevliga och arga, framför hot eller har stort hjälpbehov. Detta ställer krav på förmåga att reglera impulser, även under pressade förhållanden. Det är viktigt att yrkesutövare bemöter människor på ett serviceinriktat sätt, är emotionellt stabila och har förmåga att kunna fungera lugnt i konfliktfyllda situationer. Arbetsuppgifterna innefattar kontakter och samarbete med kollegor och kunder vilket ställer krav på samarbetsförmåga.

Arbetstempot är ofta högt och möjlighet till paus kan vara begränsad, vilket ställer stora krav på att kunna fokusera uppmärksamheten stora delar av arbetsdagen.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Ekonomiassistenter m.fl. SSYK 4111
- Löne- och personaladministratörer SSYK 4112
- Backofficepersonal m.fl. SSYK 4113

- Marknads- och försäljningsassistenter SSYK 4114
- Inköps- och orderassistenter SSYK 4115
- Skolassistenter m.fl. SSYK 4116
- Arkiv- och biblioteksassistenter m.fl. SSYK 4410
- Övriga kontorsassistenter och sekreterare SSYK 4119
- Resesäljare och trafikassistenter m.fl. SSYK 4221
- Kundtjänstpersonal SSYK 4222
- Telefonister SSYK 4223
- Kontorsreceptionister SSYK 4225
- Marknadsundersökare och intervjuare SSYK 4226
- Telefonsäljare m.fl. SSYK 5242
- Supporttekniker, IT SSYK 3512

Arbeten inom bageri och måleri

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Bagare och konditorer arbetar med att baka allt från matbröd till tårter eller andra bakverk i ett bageri, konditori eller livsmedelsbutik. Båda är kreativa yrken där känsla för både smak och färg och form är viktig. Arbetsuppgifterna kan utföras både med hjälp av maskiner och för hand. Även arbetsuppgifter som varumottagning och lagerhantering förekommer.

Målare är specialister på att behandla ytor. De arbetar med att måla inom- och utomhusmiljöer och att tapetsera väggar. I arbetsuppgifterna ingår noggrant underarbete i form av spackling, slipning och grundmålning.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna ställer krav på fysisk styrka i bål, ben, armar och axlar, då man behöver kunna lyfta, dra och bära tunga föremål. Arbetsuppgifterna är repetitiva och utförs ofta i oergonomiska arbetsställningar såsom i framåtlutande position eller arbetsuppgifter ovanför axelhöjd under stora delar av dagen. Arbetsuppgifterna utförs som regel stående och/eller gående majoriteten av arbetsdagen.

Arbetsuppgifterna ställer krav på finmotorisk förmåga, eftersom arbetsuppgifterna i stor utsträckning bygger på precision och rörelser med armar och händer. En förutsättning för att klara arbetsuppgifterna är att både händer och armar kan användas på ett stadigt sätt under stora delar av dagen. Inom arbetsuppgifterna förekommer ett stort antal handtvättar, vilket ställer krav på att händerna måste klara av mycket kontakt med bland annat vatten, tvål- och rengöringsmedel under en arbetsdag.

Det är viktigt att kunna hålla balansen i olika kroppsställningar, på mer eller mindre stabila underlag eller skiftande arbetsställningar, som exempelvis byggnadsställningar eller i trånga utrymmen.

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna ställer krav på noggrannhet och förmåga att kunna föreställa sig produkten ur flera perspektiv utifrån kvalitetsaspekten. Det ställer även krav på förmåga att kunna förstå och tolka muntligt kommunicerade idéer och instruktioner.

Arbetsuppgifterna är ofta konkreta och återkommande och utförs under ungefär samma förutsättningar, utifrån en övergripande instruktion eller målbild. Arbetsuppgifterna ställer även krav på förmåga att självständigt kunna fatta beslut, hantera och lösa konkreta problem och situationer som kan uppstå i direkt anslutning till utförandet av en arbetsuppgift. De ställer även krav på planering- och organisationsförmåga, särskilt i de fall det utförs ensamt, då arbetsuppgifterna innebär ett ansvar att producera, samt kunna leverera inom en viss tid.

Arbetsuppgifterna innefattar kontakter med kunder, leverantörer och kollegor. Därför krävs förmåga till samarbete samt att förstå muntlig kommunikation och att själv kunna uttrycka sig samt att vara lyhörd för andras behov och önskemål.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Bagare och konditorer SSYK 7612
- Målare SSYK 7131

Arbeten inom bygg, anläggning och renhållning

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Anläggningsarbetare lägger ner och sammanfogar rör av betong, metall eller plast till vatten- och avloppsledningar, fjärrvärme och fjärrkyla. Läger ut asfalt eller betong på vägbanor m.m. Läger ut räls, utför spårjustering och monterar växlar. Sätter kantsten och gatsten eller lägger sten- och betongplattor på gång- och körbanor. Monterar lekredskap, trappor och stödmurar samt räcken, skyltar och andra vägmarkeringar.

Övriga byggnads- och anläggningsarbetare lägger ner och sammanfogar rör av betong, metall eller plast. Utför olika arbetsuppgifter i samband med husbyggen och byggreparationer, till exempel byggnadsträ- och betongarbete. Monterar fabriksstillverkade betongelement.

Grovarbetare inom bygg röjer, river och hanterar material på byggarbetsplatser. Assisterar vid maskinellt schaktarbete på bygg- och anläggningsarbeten. Lastar, lossar och behandlar torv.

Återvinning och renhållningsarbetare monterar ned uttjänta fordon, maskiner, apparater m.m. för att återvinna delar och komponenter. Hämtar, tömmer och sorterar sopsäckar och kärl samt annat avfall och skrot. Sopar, spolar, plogar och sandar gator och vägar. Skottar snö samt röjer parker från löv. Återvinningsarbetare på återvinningsstationer visar personer till rätt plats och ger enklare instruktioner.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna utförs i olika kroppsställningar vilket kräver fysisk styrka, stabilitet och rörlighet i hela kroppen. Det krävs förmåga att lyfta, bära, dra, greppa och knuffa tunga och otympliga föremål. Flera arbetsuppgifter inom gruppen innefattar arbete ovanför axelhöjd, eller att hålla i och stödja verktyg och maskiner som orsakar hand- eller armvibrationer, till exempel motorsågar, bormaskiner och slipmaskiner, vilket är påfrestande för nacke, skuldror, axlar, armar och rygg.

Arbetsuppgifterna kräver balans samt förmåga att koordinera olika kroppsdelar med precision. Arbetstempot är ofta högt, vilket ställer krav på god kondition och fysisk uthållighet.

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna ställer krav på koncentrationsförmåga och uppmärksamhet, eftersom de utförs i potentiellt farliga miljöer. Eftersom de flesta arbetsuppgifter innehåller tung fysisk belastning, varav en del under lång och sammanhållen tid, så kan fysisk trötthet även ha en inverkan på den psykiska uthålligheten i viss mån.

Arbetsuppgifterna handlar till stor del om att kunna fokusera på att lösa enklare och konkreta problem som uppstår. De flesta arbetsuppgifterna kräver förmåga att förstå framför allt muntlig men även skriftlig information och direktiv. Utifrån given information krävs ofta en självständig förmåga att sätta igång arbetsmoment och utföra enklare uppgifter inom tydliga ramar. Det ingår i arbetsuppgifterna att kunna hantera information digitalt, exempelvis att kunna ta emot order och rapportera hämtningar via digitala verktyg.

Arbetsuppgifterna utförs ofta i arbetslag om två och två där yrkesutövare är beroende av andras insatser. Därför ställs krav på samarbetsförmåga.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Anläggningsarbetare SSYK 7114
- Övriga byggnads- och anläggningsarbetare SSYK 7119
- Grovarbetare bygg SSYK 9310
- Återvinning och renhållningsarbetare SSYK 9610

Arbeten inom ekonomi, värdering och administration

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Banktjänsteman gör kredit- och riskbedömningar vid exempelvis långivning. Svarar för ekonomisk rådgivning till företag och privatpersoner.

Redovisningsekonomer sammanställer, rapporterar, utvärderar och redovisar företags eller myndigheters ekonomiska resultat. Sammanställer budgetunderlag. Bistår revisor med att granska företags och myndigheters redovisning och förvaltning.

Skattehandläggare granskar deklarationer, köpebrev och andra dokument för att bestämma skatter m.m. Kontrollerar inbetalningar av bland annat mervärdesskatt och arbetsgivaravgifter.

Skadereglerare och värderare leder, planerar och samordnar behandling av försäkringsärenden. Besiktigar och värderar försäkringsskador samt utreder skadeersättning. Uppskattar förluster som täcks av försäkringsavtal. Värderar egendom och tillhörigheter i samband med försäljning, försäkringsärende m.m.

Domstols- och juristsekreterare utför assisterande juridiskt arbete. Förbereder, granskar och bearbetar juridiska handlingar. Kallar parter till förhandlingar. Skickar förelägganden. Protokollför rättegångar och förhandlingar. Upprättar förteckningar över dödsboms tillgångar och skulder samt bistår vid arvskifte.

Chefssekreterare och VD-assistenter bevakar, förbereder, samordnar och följer upp ärenden och beslut som stöd till chefer, ledningsgrupp och koncernledning m.fl. Medverkar vid utredningar. Förbereder rapporter och arrangerar styrelsemöten, konferenser och liknande. Upprättar protokoll, gör sammanfattningar och översättningar.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak sittandes eller ståendes och belastar främst nacke, axlar, armar och händer. De fysiska krav som ställs gäller främst grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid dagligt skrivbordsarbete med dator och tangentbord. Arbetsuppgifterna kräver finmotorisk förmåga, som att använda fingrar med precision och hastighet. För att det ska vara möjligt krävs stabilitet i hand, fingrar och arm.

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna har fasta ramar och utförs i strukturerade sammanhang, men kräver att yrkesutövaren självständigt kan planera och prioritera även under intensiva perioder. Det ställs krav på att kunna koncentrera sig på en uppgift, men även att kunna skifta fokus mellan arbetsuppgifter och informationskällor.

Arbetsuppgifterna sker i direkt kontakt med andra personer. Detta ställer krav på samarbetsförmåga samt att kunna lyssna, tolka och förstå muntlig och skriftlig information. Det är viktigt att kunna kommunicera muntlig och skriftlig information på ett ändamålsenligt sätt. Det är också viktigt att kunna etablera och upprätthålla relationer med andra.

Arbetsuppgifterna ställer krav på att kunna kategorisera information och lösa problem och hantera situationer genom att använda olika riktlinjer och vedertagna metoder.

Arbetsuppgifterna innehåller ofta moment som kräver minne och förmåga att upprätthålla koncentrationen. Arbetsuppgifterna är händelsestyrda, vilket ställer krav på situationsanpassning och flexibilitet.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Banktjänstemän SSYK 3312
- Redovisningsekonomer SSYK 3313
- Skattehandläggare SSYK 3352
- Skadereglerare och värderare SSYK 3314
 - Försäkringsutredare
 - Värderingsassistent
 - Värderingsman
- Domstols- och juristsekreterare m.fl. SSYK 3342
- Chefssekreterare och VD-assistenten m.fl. SSYK 3343

Arbeten inom el, vvs och svetsning

Vanliga arbetsuppgifter inom gruppen elteknik, kyla, ventilation och sanitet samt svets

Elektriker arbetar med installationer, underhåll och reparationer på ett tekniskt och hantverksmässigt sätt. De arbetar ofta efter ritningar och beskrivningar. Kunderna kan vara privatpersoner, fastighetsägare och industrier.

Installationselektriker installerar elektrisk utrustning i alla typer av fastigheter.

Industrielektriker underhåller och reparerar maskiner och automatiska anläggningar i processindustrin.

Automationselektriker installerar maskiner och automatiska anläggningar i processindustrin.

Distributionselektriker arbetar med nybyggnation, reparation och underhåll av elnäten som transporterar elektricitet till samhället. I jobbet ingår att åtgärda akuta fel vid exempelvis strömavbrott.

Elektronikreparatörer och kommunikationselektriker, kallas ibland även larmtekniker installerar data och telenät, inbrott och brandalarm eller passersystem.

Vvs-montörernas arbetsuppgifter är att kapa, bocka och sammanfoga rören samt ansluta dem till den utrustning som installeras. Det sker genom exempelvis svetsning och lödning. Förutom installationsarbeten kan vvs-montören arbeta med service och underhåll av värme- och sanitetsanläggningar.

Svetsare arbetar med tillverkning, montering eller reparation av metallprodukter eller stålkonstruktioner. Arbetet som svetsare kan innebära allt från rutinbetonad skötsel av en automatisk svetsmaskin till krävande specialsvetsning av rörledningar och tryckkärl.

Isoleringsmontörer isolerar värme, ventilations- och sanitetsanläggningar. Monterar regler och isolerar med mineralull samt sprutar isoleringsmassa i väggar.

Kyltekniker installerar och servar kyl och värmepumpsanläggningarna samt tillhörande styr och övervakningssystem.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna ställer krav på fysisk rörlighet, då man under perioder behöver stå eller böja sig i obekväma arbetsställningar, ibland även i trånga utrymmen. Arbetsuppgifter innefattar även arbete med händerna över axel och huvudhöjd, vilket ställer krav på fysisk styrka framför allt i axlar, armar och händer.

Majoriteten av arbetsuppgifterna utförs med händerna och med handkraft, till exempel vid användandet av verktyg, vilket ställer krav på finmotorisk förmåga. Det krävs även förmåga att balansera och koordinera kroppsrörelser, eftersom arbetsuppgifterna ibland sker på hög höjd.

Arbetsuppgifterna kräver att man ska kunna se skillnader på små detaljer som har en stor betydelse för att utföra uppgifter på ett säkert sätt samt kunna hämta information från ritningar samt digitala verktyg.

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna ställer krav på noggrannhet, eftersom det finns små felmarginaler och misstag kan leda till allvarliga konsekvenser. Det ställer krav på att kunna fullfölja en arbetsprocess utifrån en bestämd tidsplan. Det är därför viktigt att kunna behålla lugnet i intensiva arbetssituationer.

Arbetsuppgifterna ställer även krav på koncentration och riskmedvetenhet, eftersom de till exempel kan handla om att installera och förbereda för starkströmsel. Arbetsuppgifterna ställer krav på psykisk uthållighet, då uppdrag kan ta lång tid att utföra samt att det periodvis sker under tidspress.

Initiativförmåga och förmåga att kunna fatta egna beslut är avgörande. Ofta arbetar man ensam, vilket ställer krav på förmågan att agera handlingskraftigt i situationer som kräver ett snabbt och översiktligt ingripande samt att man väljer den bästa metoden för att på smidigaste sätt lösa, hantera och åtgärda akuta fel eller problem.

Arbetsuppgifterna innefattar kontakter och samarbete med kollegor, kunder och leverantörer. Därför ställs krav på samarbetsförmåga samt att vara lyhörd för andras behov och önskemål.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Installations och serviceelektriker SSYK 7211
- Industrielektriker SSYK 7412
- Distributionselektriker SSYK 7413
- Elektronikreparatörer och kommunikationselektriker SSYK 7420
- VVS-montörer m.fl. SSYK 7125
- Svetsare och glasskärare SSYK 7212
- Isoleringsmontör SSYK 7123
- Kyltekniker SSYK 7126

Arbeten inom fastighets- och trädgårdsskötsel

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Fastighetsskötare övervakar, sköter och underhåller fastigheters inre och/eller yttre miljö. Kontrollerar ventilations- och värmeanläggningar. Utför mindre reparationer, sköter teknik och svarar för service till hyresgäster och besökare.

Odlare inom jordbruksodling odlar och skördar jordbruksväxter, frukt och bär eller andra köksväxter på friland. Underhåller ekonomibygnader, maskiner och utrustning

Trädgårdsanläggare anlägger och underhåller parker, trädgårdar, kyrkogårdar och golfbanor med mera. Som trädgårdsanläggare skapar man nya utemiljöer, bygger murar, lägger plattor eller monterar lekutrustningar på lekplatser. Andra uppgifter kan vara att montera staket eller bygga dammar, så gräs, plantera träd, buskar eller blommande växter.

Trädgårdsodlare, ibland kallad trädgårdsmästare, bedriver trädgårdsodling. Odlar och skördar köksväxter i växthus samt plantskoleväxter, prydnadsväxter och svamp. Sår, förökar, planterar, gallrar och beskär trädgårdsväxter. Bearbetar jorden, gödslar och rensar ogräs.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna utförs ofta i oergonomiska kroppsställningar vilket kräver fysisk styrka, uthållighet, stabilitet och rörlighet i hela kroppen. Arbetsuppgifterna kräver förmåga att stå och gå under större delen av arbetsdagen samt att dra, lyfta, bära och gräva. Tunga lyft förekommer även på hög höjd vilket ställer krav på god kroppsbalans.

Arbetsuppgifterna innebär arbete med händerna och med handkraft. Detta kräver generellt god finmotorisk förmåga, stabilitet i arm, hand och fingrar samt muskulär uthållighet i nacke, skuldror, axlar, armar och händer.

Arbetsuppgifterna innebär även mycket kontakt med jord, vatten och handskar, vilket ställer krav på att händerna måste klara av mycket kontakt med bland annat vatten och tvål under en arbetsdag.

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak utomhus under alla väderleksförhållanden, vilket kräver psykisk uthållighet.

Det ställs även krav på ansvarstagande och drivkraft. I arbetsuppgifterna krävs förmåga att planera och genomföra arbetet i en god prioriteringsordning samt att ta initiativ, kommunicera och lösa problem. Då arbetsuppgifterna är skiftande och innehåller sociala kontakter ställer det krav på samarbets- och anpassningsförmåga.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Fastighetsskötare SSYK 5152

- Odlare av jordbruksväxter, frukt och bär SSYK 6111
- Trädgårdsodlare SSYK 6112
- Trädgårdsanläggare m.fl. SSYK 6113

Arbeten inom företagsförsäljning, förmedling och fastighet

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Företagssäljare kan vara exempelvis ute- och innesäljare som säljer produkter och tjänster till exempelvis återförsäljare, grossister och företag genom uppsökande verksamhet eller från kontor. Ansvarar för produkt eller distrikt. Informerar om produkter och tjänster, utarbetar kundspecifika lösningar samt tar emot beställningar. Sköter kundregister och tar fram försäljningsstatistik.

Försäkringssäljare och försäkringsrådgivare marknadsför och säljer försäkringar samt analyserar och ger råd om försäkringsbehov. Utreder risker för att kunna kontrollera och fastställa premier och försäkringsvillkor. Köper och säljer delar av försäkringar till andra försäkringsbolag.

Evenemangs- och reseproducenter producerar och organiserar turist-, affärs-, grupp- och konferensresor. Arrangerar och samordnar konferenser och andra evenemang. Undersöker resmål. Förhandlar om pris och andra villkor samt skriver avtal.

Fastighetsmäklare ansvarar för hela processen vid köp, försäljning eller uthyrning av hus, bostadsrätter, industribyggnader m.m. Att värdera, marknadsföra och visa objekten är centrala arbetsuppgifter.

Fastighetsförvaltare förvaltar fastigheter, ansvarar för uthyrning och besiktning samt skriver underhållsplaner. Förhandlar om hyror samt ansvarar för ekonomiska kalkyler och upprättar kontrakt. Tar in och granskar offerter.

Övriga förmedlare säljer varor eller fast egendom på auktion. Bokar till exempel engagemang och förhandlar kontrakt för artister, musiker, författare, idrottsutövare m.fl. Säljer annonser i media. Ger råd om butiksekonomi och marknadsföring.

Inköpare och upphandlare köper in varor och tjänster. Planerar och utreder inköpsbehov och tar in anbud och offerter. Upprätthåller och söker nya kontakter med leverantörer. Gör sammanställningar och kalkyler, förhandlar om pris och leveransvillkor samt fattar beslut och skriver kontrakt och sluter avtal.

Ordersamordnare samordnar och bevakar order och leveranser genom kontakter med leverantörer, kunder, interna avdelningar, transportföretag, speditörer m.fl. Kundmottagare och servicerådgivare tar emot bokningar på telefon och av kunder på plats i verkstad. Informerar om tider och priser.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak sittandes eller ståendes och belastar främst nacke, axlar, armar och händer. De fysiska krav som ställs gäller främst grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid dagligt skrivbordsarbete med dator och tangentbord. Arbetsuppgifterna kräver finmotorisk förmåga, som att använda fingrar med precision och hastighet. För att det ska vara möjligt krävs stabilitet i hand, fingrar och arm. Vissa arbetsuppgifter sker utanför kontoret och de kan innebära att bära och förflytta föremål, samt kunna koordinera kroppsdelar.

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna ställer krav på att kunna uttrycka sig muntligt på ett sätt som gör att andra förstår och förmågan att förstå muntlig information. Det är också viktigt att kunna tillgodogöra sig ingående information vilket ställer krav på minne och inläring.

Arbetsuppgifterna ställer krav på att kunna planera, initiera, utföra och slutföra arbetsuppgifterna inom utsatt tid. Arbetsuppgifterna är händelsestyrda, vilket ställer krav på förmåga till situationsanpassning och flexibilitet. Arbetsuppgifterna kräver förmåga att självständigt lösa uppgifter och fatta beslut.

Vidare krävs förmåga att vara lyhörd samt kunna skapa och behålla relationer med andra människor över tid. Arbetsuppgifterna kräver förmåga att fokusera på en uppgift, men även förmåga att skifta fokus mellan olika arbetsuppgifter.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Fastighetsmäklare SSYK 3334
- Fastighetsförvaltare SSYK 3335
- Övriga förmedlare SSYK 3339
- Företagssäljare SSYK 3322
- Försäkringssäljare och försäkringsrådgivare SSYK 3321
- Evenemangs- och reseproducenter m.fl. SSYK 3322
- Inköpare och upphandlare SSYK 3323
- Ordersamordnare m.fl. 3324

Arbeten med hantverk inom bygg

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Träarbetare, snickare m.fl. bygger och uppför träkonstruktioner inom husbyggnad, anläggning eller gruva. Bygger formar inför betonggjutning. Arbetsuppgifternas art och materialet som används varierar beroende på arbetsplats.

Murare och plattsättare skapar och renoverar badrum, kök och andra ytor med noggrant underarbete och millimeterprecision. Klär väggar med fasadtegel. Murar skorstenar, öppna spisar och kakelugnar. Putsar väggar och tak. Tillverkar och monterar inredningsdetaljer av gips och gör fasadutsmyckningar.

Betongarbetare armerar och gjuter betongkonstruktioner såsom golv, väggar, valv, pelare och broar. Borrar och sågar hål i betongkonstruktioner.

Byggnadsplåtslagare monterar tak- och fasadbeklädnader av plåt. Tillverkar och monterar plåtdetaljer efter ritningar eller egna måttagningar. Utför underhållskontroller av tidigare utförda plåtarbeten på tak och fasader.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna utförs som regel stående eller gående majoriteten av arbetsdagen. Arbetsuppgifterna ställer krav på fysisk styrka i bål, ben, skuldror, axlar, armar och händer. Både statisk och dynamisk styrka krävs löpande under arbetsdagen. Arbetsuppgifterna är repetitiva och utförs stundtals i oergonomiska arbetsställningar som i framåtlutande position eller ovanför axelhöjd.

Arbetsuppgifterna ställer krav på finmotorisk förmåga eftersom de i stor utsträckning bygger på precision och rörelser med armar och händer. En förutsättning för att klara arbetsuppgifterna är att både händer och armar kan användas på ett stadigt sätt under stora delar av dagen. Belastning i form av starka vibrationer från maskiner och verktyg kräver även att yrkesutövaren på ett stabilt sätt kan stödja ett verktyg med handen eller armen. Arbetet ställer krav på att kunna koordinera olika kroppsdelar, samt förmåga till precision och avvägning i sina rörelser, då arbetsuppgifterna kombineras genom att yrkesutövaren håller i tungt material och samtidigt utför finmotoriska arbetsuppgifter.

Arbetsuppgifterna utförs ofta utomhus och på höga höjder, vilket ställer krav på balans och koordination. Det är viktigt att kunna hålla balansen i olika kroppsställningar på mer eller mindre stabila underlag som till exempel byggnadsställningar eller i trånga utrymmen.

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna ställer krav på noggrannhet och förmåga att föreställa sig produkten ur flera perspektiv utifrån kvalitetsaspekten. Det ställer även krav på att kunna förstå och tolka kommunicerade idéer och instruktioner. Förmågan att föreställa sig slutresultatet av arbetsuppgifterna är viktig.

Arbetsuppgifterna ställer även krav på förmågan att även i intensiva situationer självständigt kunna fatta beslut, hantera och lösa konkreta problem och situationer som kan uppstå i direkt

anslutning till utförandet av en arbetsuppgift, till exempel när ritningar och instruktioner saknas. Arbetsuppgifterna ställer även krav på planering- och initiativförmåga, särskilt när de utförs ensamt, eftersom arbetsuppgifterna innebär ett ansvar att producera och leverera inom en viss tid.

Arbetsuppgifterna innefattar kontakter med kunder, kollegor, arbetsledare och leverantörer, vilket ställer krav på samarbetsförmåga samt att vara lyhörd för andras behov och önskemål.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Träarbetare, snickare m.fl. SSYK 7111
- Murare SSYK 7112
- Betongarbetare SSYK 7113
- Byggnads och ventilationsplåtslagare SSYK 7213

Arbeten inom it – drift och stöd

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Drifttekniker inom it arbetar med att underhålla servrar, infrastruktur och applikationer. Sköter daglig drift av informations- och kommunikationssystem och annat för att identifiera och förebygga fel och driftstörningar.

Systemadministratörer administrerar system, databaser och lokala nätverk och ger service till användare. Installerar och konfigurerar nya applikationer och distribuerar programuppdateringar till användare.

Nätverks- och systemtekniker installerar och konfigurerar kommunikationsutrustning samt ansvarar för underhåll av denna utrustning, till exempel brandväggar, routrar, switchar osv.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak sittandes eller ståendes och belastar främst nacke, axlar, armar och händer. De fysiska krav som ställs gäller främst grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid dagligt skrivbordsarbete med dator och tangentbord. Arbetsuppgifterna kräver finmotorisk förmåga, som att använda fingrar med precision och hastighet. För att det ska vara möjligt krävs stabilitet i hand, fingrar och arm. Obekväma arbetsställningar kan förekomma, vilket ställer krav på kroppsbalans.

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna består i huvudsak av problemlösning, att underhålla och serva data/datorsystem självständigt eller tillsammans med användare. För att kunna lösa problemen ställs krav på att förstå och tillämpa generella metoder och samtidigt förhålla sig till givna utgångspunkter och ramar. Det är viktigt att förstå muntlig och skriftlig information samt att kunna uttrycka sig på ett adekvat sätt.

Arbetsuppgifterna kräver initiativförmåga och förmåga att planera, fokusera och självständigt driva arbetet, inte sällan under tidspress. Det ställs även krav på att snabbt kunna sätta sig in i nya situationer, kunna prioritera och värdera olika uppgifter i förhållande till varandra samt fatta beslut.

Arbetsuppgifterna sker till stor del i form av socialt samspel och samarbete med kollegor och kunder, vilket ställer krav på förmåga att skapa och upprätthålla relationer.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Drifttekniker, IT SSYK 3511
- Nätverks- och systemtekniker m.fl. SSYK 3514
- Systemadministratörer SSYK 3513

Arbeten inom it – utvecklare och specialister

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Mjukvaru- och systemutvecklare analyserar, designar och utvecklar it-system eller delar av system. Utformar och utvecklar lösningar för programvara, applikationer, system och databaser.

Utvecklare inom spel och digitala media utvecklar och programmerar spel och andra interaktiva medier som innefattar grafik och digitala animationer.

Systemtestare och testledare planerar, utvecklar, dokumenterar och genomför tester på olika nivåer, från enskilda programvaror till hela system. Verifierar att program och system fungerar enligt användarkrav, fastställda riktlinjer och regelverk.

Systemförvaltare ansvarar för och sköter it-system som är i drift. Underhåller och förbättrar it-system.

Systemanalytiker och it-arkitekter tar fram strategier för utveckling av it-system. Ansvarar för företags och organisationers it-struktur och ser till att it används på ett effektivt sätt. Ansvarar för att den tekniska arkitekturen understödjer verksamhetens behov och krav.

It-säkerhetsspecialister ansvarar för it-säkerheten i företag och organisationer. Gör risk- och sårbarhetsanalyser. Utformar säkerhetslösningar och it-säkerhetssystem utifrån verksamhetens behov.

Övriga it-specialisters uppgifter kan exempelvis innebära att planera och lägga upp strategier för hur informationsteknik eller datateknik ska användas på ett företag eller i en organisation.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak sittandes eller ståendes och belastar främst nacke, axlar, armar och händer. De fysiska krav som ställs gäller främst grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid dagligt skrivbordsarbete med dator och tangentbord. Arbetsuppgifterna kräver finmotorisk förmåga, som att använda fingrar med precision och hastighet. För att det ska vara möjligt krävs stabilitet i hand, fingrar och arm.

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna ställer krav på logiskt och analytiskt tänkande för att till exempel upptäcka fel eller identifiera potentiella framtida felkällor i ett it-system.

Arbetsuppgifterna ställer krav på initiativförmåga samt förmåga att planera och självständigt driva arbetet inom angivna tidsramar. Det krävs förmåga att kunna prioritera och värdera olika uppgifter i förhållande till varandra samt kunna fatta beslut rörande arbetets fortgång.

Arbetsuppgifterna utförs ofta självständigt men ställer även krav på att kunna interagera med uppdragsgivare och användare av it-systemen. Det ställer krav på att kunna kommunicera muntligt och skriftligt.

Vid exempelvis programmering och testning ställs krav på noggrannhet och att kunna utföra samma arbetsmoment upprepade gånger.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Mjukvaru- och systemutvecklare m.fl. SSYK 2512
- Utvecklare inom spel och digital media SSYK 2513
- Systemtestare och testledare SSYK 2514
- Systemförvaltare m.fl. SSYK 2515
- Systemanalytiker och IT-arkitekter m.fl. SSYK 2511
- IT-säkerhetsspecialister SSYK 2516
- Övriga IT-specialister SSYK 2519

Arbeten inom juridik, hr och organisation

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Jurister tolkar lagar och avtal och utreder juridiska ärenden. Förbereder processer och företräder part inför domstol. Ger klienter råd och assisterar vid förhandlingar. Avgör mål i domstol. Beslutar om åtal och leder förundersökning i brottsmål. Utför annat juridiskt specialarbete, till exempel ansvara för indrivning av skatter, böter och andra allmänna medel samt verkställa domar och beslut i enskilda mål.

Lednings- och organisationsutvecklare utreder företags och organisationers verksamhet. Föreslår och planerar åtgärder samt utbildar för att utveckla och effektivisera verksamheten.

Personal- och hr-specialister är arbetsgivarens stöd i personalfrågor. Det kan vara vid rekrytering, rehabilitering, kompetensutveckling för personalen eller löneförhandlingar. Personalspecialisten arbetar med ett område eller en specifik fråga och hittar lösningar. Att tolka exempelvis arbetsrättsliga lagar och avtal är en vanlig arbetsuppgift. På organisationsnivå samordnar hr-funktionen framtagandet, utvecklandet och revideringen av processer, rutiner och policyer och är även drivande i att genomföra dessa.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak sittandes eller ståendes och belastar främst nacke, axlar, armar och händer. De fysiska krav som ställs gäller främst grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid dagligt skrivbordsarbete med dator och tangentbord. Arbetsuppgifterna kräver finmotorisk förmåga, som att använda fingrar med precision och hastighet. För att det ska vara möjligt krävs stabilitet i hand, fingrar och arm.

Psykiska krav

De krav som ställs gäller främst förmåga att självständigt kunna analysera, lösa problem och situationer av mer komplicerad art, genom att tillämpa och ta fram olika riktlinjer och metoder. Ställer även krav på förmåga att fokusera på flera arbetsuppgifter och informationskällor samtidigt. Arbetsuppgifterna ställer krav på samarbetsförmåga samt god kommunikativ förmåga, genom att muntligt och skriftligt uttrycka och tolka resonemang, idéer och abstrakta tankar på ett ändamålsenligt sätt.

Arbetsuppgifterna ställer krav på att självständigt kunna driva processer framåt. I arbetsuppgifterna kan ingå att vara ledare för ett uppdrag eller projekt och därmed ställs krav på att kunna hantera grupprocesser och förmåga att upprätthålla engagemang över lång tid (ibland flera månader eller år), ibland trots motstridiga intressen i gruppen.

Arbetsuppgifterna karaktäriseras av att tillvägagångsätt, förutsättningar och ramar inte är givna utan delvis skapas av yrkesutövaren själv. Detta ställer krav på förmåga till kreativt tänkande och förmåga att hitta lösningar och adekvata angreppssätt i situationer och arbetsuppgifter. Det krävs även förmåga att utvärdera och reflektera över effekter och konsekvenser av olika tänkbara alternativa lösningar.

Arbetsuppgifterna kan vara händelsestyrda, vilket ställer krav på situationsanpassning och flexibilitet samt att snabbt kunna skifta uppmärksamhet. Arbetsuppgifterna ställer också krav på att kunna fatta viktiga beslut även under intensiva arbetsförhållanden.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Advokater SSYK 2611
- Domare SSYK 2612
- Affärs- och företagsjurister SSYK 2614
- Förvaltnings- och organisationsjurister SSYK 2615
- Övriga jurister SSYK 2619
- Lednings- och organisationsutvecklare SSYK 2421
- Personal- och HR-specialister SSYK 2423

Arbeten med kundnära försäljning

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Butikssäljare ansvarar för försäljning i affärer. Informerar kunder om varor och priser samt ger råd om användning och skötsel. Beställer, hanterar varumottagningar, packar upp, prismärker, fyller på varor. Truckkörning på butikslager förekommer. Plock och hemleverans av livsmedel samt hantering av kundernas beställningar via företagets webbshop eller liknande. Kassaarbete. I vissa fall även butikskommunikation, uthyrning och kundservice kopplad till olika former av specialistkompetens.

Optikerassistenter biträder optiker med kundkontakter och allmän rådgivning om glasögon och kontaktlinser. Genomför efter optikerns ordination teknisk anpassning av glasögon. Lämnar ut och justerar iordningställda glasögon och kontaktlinser samt ger instruktioner om hantering av linserna. Förekommer även lagerhantering och kassaarbete.

Apotekstekniker ger råd om och säljer egenvårdsprodukter och receptfria läkemedel. Packar upp, prismärker samt fyller på varor i apotek.

Eventsäljare och butiksdemonstratörer marknadsför, säljer och informerar om tjänster och produkter på exempelvis mässor, köpcentrum och butiker. Även uppsättning och nedplockning av montrar för demon förekommer.

Bensinstationspersonal säljer drivmedel, tillbehör, biltvätt och livsmedel. Bereder och serverar snabbmat och dryck.

Uthyrare hyr ut bilar, lastbilar, släpvagnar eller fordon, maskiner och andra varor och produkter.

Fysiska krav

På många arbetsplatser inom främst handeln sker majoriteten av dagen i stående och gående arbetsställningar. Det ställer krav på fysisk styrka, stabilitet och uthållighet i framför allt i bål, armar och ben. Arbetsuppgifterna innehåller flera moment som ställer krav på förmågan att bibehålla kroppsställningen (inte sällan i oergonomiska arbetsställningar) samt förmågan att sträcka sig, lyfta, skjuta, dra och bära föremål som ibland kan vara skrymmande.

Kassaarbete innebär statisk belastning och ställer krav på styrka och uthållighet i framför allt nacke, axlar och armar. Statiska arbetsställningar varierar beroende på om det till exempel handlar om sittande arbete i utgångskassan i dagligvaruhandel eller mindre statiskt kassaarbete som i en klädbutik.

Vissa arbetsuppgifter som uppackning, kassaarbete och administrativa sysslor ställer krav på god kroppsbalans, finmotorik och förmåga att utföra flera rörelser samtidigt med händer och armar.

Arbetsuppgifterna planeras och schemaläggs som regel för att ge variation, eftersom en del repetitiva moment förekommer. Det är därför viktigt att kunna utföra alla arbetsuppgifter.

Psykiska krav

I arbetsuppgifterna ingår ständig kundkontakt, vilket ställer krav på lyhördhet, samarbets- och serviceförmåga. Det ställs även krav på förmåga att uttrycka sig förstäligt, svara på kundens

frågor, skapa och upprätthålla relationer. Eftersom varje kund har individuella behov måste yrkesutövaren vara flexibel och kunna hantera ändrade förutsättningar och krav. En del kontakter sker med människor som är otrevliga eller på annat sätt krävande, vilket ställer krav på förmåga att reglera impulser, även under pressade och intensiva arbetssituationer.

Arbetsuppgifterna innebär att man behöver kunna förstå och tillgodose kundens önskemål samt ha förmåga att lära och tillämpa sig ny kunskap om varorna och hela försäljningsprocessens manuella och digitala arbetshjälpmedel för att kunna instruera kunden i användandet. Det är vanligt att yrkesutövaren utför flera arbetsuppgifter samtidigt, vilket ställer krav på noggrannhet och förmåga att upprätthålla fokus och koncentration över tid, ofta i högljudda miljöer.

Arbetsuppgifterna är i många fall starkt styrda av kundflöden, vilket innebär att möjligheten att påverka arbetsbelastningen är liten. Det ställer krav på att snabbt kunna skifta uppmärksamheten. Under vissa tider kan det finnas många kunder samtidigt, vilket innebär arbete i högt arbetstempo med hög ljudnivå (framförallt inom stormarknadsverksamhet) samt att möjligheten att påverka arbetsbelastningen är liten. Då ställs det krav på förmåga till situationsanpassning, flexibilitet samt att snabbt kunna skifta uppmärksamhet och bibehålla koncentration och uppmärksamhet.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Butikssäljare, dagligvaror SSYK 5222
- Kassapersonal m.fl. SSYK 5230
- Butikssäljare, fackhandel SSYK 5223
- Optikerassistenter SSYK 5224
- Eventsäljare och butiksdemonstratörer m.fl. SSYK 5241
 - Butiksdemonstratör
 - Demonstratör
 - Eventsäljare/Eventförsäljare
 - Hemförsäljare
 - Samplingspersonal
- Bensinstationspersonal SSYK 5225
- Uthyrare SSYK 5226
- Apotekstekniker SSYK 5227

Arbeten med ledande befattning

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Chefer har vanligen ansvar för personal och arbetsmiljö. Leder och fördelar arbetet samt har övergripande ansvar för hela eller delar av en verksamhet. Uppgifterna för en chef varierar bland annat beroende på chefsnivå, vilken verksamhet som bedrivs och hur omfattande verksamheten är. Arbetet som chef är beroende av vilka förutsättningar och krav som finns på chefskapet inom en organisation.

I arbetsuppgifterna kan ligga att utforma riktlinjer, se till att de följs och följa upp dem mot uppsatta mål. Ytterligare uppgifter är att leda och samordna verksamheten efter riktlinjer fastställda av en styrelse eller ledning. Att redovisa resultat och rapporterar till företagsledningen eller motsvarande kan också ingå.

I rollen som chef på lägre nivåer kan arbetet i första hand handla om att planera, samordna och leda den dagliga verksamheten.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak sittandes eller ståendes och belastar främst nacke, axlar, armar och händer. De fysiska krav som ställs gäller främst grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid dagligt skrivbordsarbete med dator och tangentbord. Arbetsuppgifterna kräver finmotorisk förmåga, som att använda fingrar med precision och hastighet. För att det ska vara möjligt krävs stabilitet i hand, fingrar och arm.

För en del chefer innebär arbetet att gå och stå stora delar av en arbetsdag, till exempel för butikschef och restaurangchef, vilket ställer krav på rörlighet och balans.

Psykiska krav

Yrkesutövare måste ha initiativförmåga och aktivt kunna driva frågor som har en stor betydelse för organisationen. Arbetsuppgifterna ställer krav på att kunna fatta beslut som rör andra för att se till verksamhetens bästa. Det ingår även att självständigt sätta upp och följa prioriteringar utifrån givna ramar, kunna identifiera och lösa problem samt snabbt kunna hantera uppkomna situationer genom att tillämpa analytiskt tänkande. Det gäller också att ha en uppdaterad omvärldsorientering och förmåga att snabbt byta fokus, till exempel när det kommer nya mål för verksamheten.

Arbetsuppgifterna utförs till stor del i form av socialt samspel och samarbete med medarbetare och till exempel ledningsgrupper både inom och utanför den egna organisationen. Detta ställer krav på förmågan att skapa, hantera och upprätthålla mellanmänniska relationer, vara tillgänglig och skapa förtroende. Arbetsuppgifterna innebär ibland också att arbeta aktivt och drivande med konflikthantering mellan olika individer på arbetsplatsen. Yrkesutövaren behöver därför ha tolerans gentemot andra åsikter och viljeyttringar samt självkontroll och behärskning.

Det är viktigt att vara lyhörd inför kunders och kollegors behov, till exempel vad kunderna efterfrågar och vad medarbetarna behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på bästa sätt. Att kunna uttrycka sig är viktigt då en stor del av arbetsuppgifterna bygger på att kunder och kollegor förstår vad som förmedlas.

Då arbetsuppgifterna bygger på att leda och ansvara för en verksamhet, ställs det krav på att kunna upprätthålla koncentration, fokus och uppmärksamhet under lång sammanhållen tid och ofta under intensiva arbetsförhållanden.

SSYK och eventuellt yrkesbenämningar

- Ekonomi- och finanschefer SSYK 121
- Personal- och HR-chefer SSYK 122
- Förvaltnings- och planeringschefer SSYK 123
- Informations-, kommunikations- och PR-chefer SSYK 124
- Försäljnings- och marknadschefer SSYK 125
- Övriga administrations- och servicechefer SSYK 129
- IT-chefer SSYK 131
- Inköps-, logistik- och transportchefer SSYK 132
- Forsknings- och utvecklingschefer SSYK 133
- Chefer inom arkitekt- och ingenjörsverksamhet SSYK 134
- Fastighets- och förvaltningschefer SSYK 135
- Driftchefer inom bygg, anläggning och gruva SSYK 136
- Produktionschefer inom tillverkning SSYK 137
- Förvaltare inom skogsbruk och lantbruk m.fl. SSYK 138
- Chefer inom grund- och gymnasieskola samt vuxenutbildning SSYK 141
- Chefer inom förskoleverksamhet SSYK 142
- Övriga chefer inom utbildning SSYK 149
- Chefer inom hälso- och sjukvård SSYK 151
- Chefer inom socialt och kurativt arbete SSYK 152
- Chefer inom äldreomsorg SSYK 153
- Chefer och ledare inom trossamfund SSYK 154
- Övriga chefer inom samhällsservice SSYK 159
- Chefer inom bank, finans och försäkring SSYK 161
- Hotell- och konferenschefer SSYK 171
- Restaurang- och kökschefer SSYK 172

- Chefer inom handel SSYK 173
- Chefer inom friskvård, sport och fritid SSYK 174
- Övriga chefer inom övrig servicenäring SSYK 179

Arbeten inom logistik och lager

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Lager- och terminalpersonal registrerar, kontrollerar och styr material- och varuflöden. Planerar och kontrollerar leveranser samt koordinerar lagerhållning och utnyttjande av lagerkapacitet. I arbetsuppgifterna ingår att ta emot gods samt plocka, packa, färdigställa och lasta gods både manuellt och med hjälp av exempelvis truck. På många arbetsplatser används avancerade tekniska hjälpmedel för att utföra arbetet.

Handpaketerare och andra fabriksarbetare fyller och tillsluter förpackningar för hand. Etikerterar, packar, emballerar och väger gods manuellt samt sorterar produkter. Hanterar och rengör material och produkter i samband med tillverkning.

Truckförare lastar, lossar och förflyttar gods, till exempel mellan olika transporter och lager eller mellan lager och produktion. De tar emot inkommande gods och ser till att godset finns på rätt plats vid rätt tidpunkt.

Postterminalarbetare sorterar brev och/eller paket manuellt eller maskinellt. Använder truck eller liknande fordon som transporterar, lyfter, lastar, lossar och staplar gods.

Hamnarbetare lastar och lossar gods samt dirigerar trafik i hamnar. I arbetsuppgifterna förekommer ofta mycket maskinkörning men också manuella och fysiskt krävande arbetsmoment.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna är fysiskt belastande, och för att kunna utföra dem krävs styrka framför allt i bål, nacke, axlar och armar. Detta behövs för att med rimlig precision, relativt snabbt och upprepat, kunna gripa, lyfta, dra, skjuta eller bära tunga föremål som exempelvis buntar och kollin. Förutom manuell hantering måste gods även kunna hanteras med truckar, kranar och andra maskiner av varierande storlek och kapacitet. En del arbetsuppgifter kräver avancerad koordination och finmotorik. Arbetsuppgifterna ställer krav på förmågan att snabbt och upprepat böja, vrida eller sträcka sig med kroppen, armar och ben. Arbetsuppgifterna är repetitiva och ibland utförs de i trånga utrymmen och med inslag av vridna lyftmoment.

Arbetsuppgifterna ställer även krav på att kunna tåla omgivningsfaktorer som kyla, hög luftfuktighet, användande av personlig skyddsutrustning m.m.

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna är i allmänhet repetitiva och konkreta. Förutsättningarna kan dock påverkas av exempelvis ackordsarbete, deadlines och aktuell efterfrågan. Det krävs därför förmåga att under perioder med hög arbetsbelastning bibehålla fokus, koncentration och uthållighet för att uppnå snävt satta deadlines. Arbetsuppgifterna ställer krav på förmåga till inläring, minne, noggrannhet och koncentration. Exempelvis för att minnas hur en order ska packas och kunna utföra detta. Förmåga att förstå och tillämpa muntlig, skriftlig och digital information och instruktioner är avgörande för att kunna utföra arbetsuppgifterna.

Det ställs även krav på förmågan att förmedla information, framför allt muntligt men även digitalt. Arbetsuppgifterna utförs både ensamt och i grupp och ställer krav på samarbetsförmåga och flexibilitet.

Arbetsuppgifterna måste kunna utföras i en viss ordning vilket kräver förmåga till logiskt tänkande och att specifikt kunna kombinera olika former av information i syfte att hitta rätt lösning eller identifiera fel.

Arbetsuppgifterna kräver uppmärksamhet och förmåga att registrera och agera på risker i omgivningen då gods förflyttas med allt från enklare vagnar till avancerade högliftruckar.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Lager- och terminalpersonal SSYK 4322
- Handpaketerare och andra fabriksarbetare SSYK 9320
- Truckförare SSYK 8344
- Hamnarbetare SSYK 9331
- Brevbärare och postterminalarbetare SSYK 4420
 - Postterminalarbetare

Arbeten med maskinföring

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Anläggningsmaskinförare kör maskiner för grävning, schaktning och lastning av till exempel jord, sten, grus och sand samt för beläggning av asfalt, betong m.m. Sköter och övervakar mudderverk och pålmaskiner. Kör maskiner för gatusopning och snöröjning samt is- och pistmaskiner.

Kranförare manövrerar och styr kranar och lyftanordningar. Sköter och övervakar linbanor och skidliftar m.m. Förflyttar tungt material med stor precision.

Skogsmaskinförare kör skogsmaskiner i samband med gallring och slutavverkning av skog. Kör och sköter jordbruksmaskiner exempelvis i samband med plöjning, harvning, sådd och skörd.

Fysiska krav

Att köra maskin kräver förmåga att under längre perioder snabbt, upprepat, koordinerat och med precision kunna manövrera maskinen. Det ställer krav på att sittandes kunna använda armar/händer och ben/fötter samtidigt. Dessa rörelser ska även kunna utföras snabbt, med rätt tajming, och vara rätt valda utifrån situationen. Yrkesutövaren hanterar och manövrerar tunga fordon och behöver därför ha en snabb reaktionsförmåga och förmåga att koordinera olika rörelser samtidigt.

Arbetsuppgifterna ställer krav på stabilitet i arm och hand samt finmotorisk förmåga för att kunna förflytta tungt material med stor precision. Lyft förekommer och kräver grundläggande fysisk styrka.

Psykiska krav

För att köra maskin ställs krav på förmåga att snabbt hantera och bearbeta visuell information. Arbetsuppgifterna ställer krav på att kunna arbeta koncentrerat och med stor uppmärksamhet under längre perioder. Att kunna identifiera risker och faror är ett måste då arbetsuppgifterna alltid innebär en säkerhetsrisk.

I arbetsuppgifterna krävs förmåga att planera och genomföra arbetet i en god prioriteringsordning samt kommunicera, lösa problem och samarbeta.

Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak enskilt och med ansvar för säkerhet och materiella värden. Detta förutsätter förmåga till självständiga beslut och initiativ, dock utifrån ett strukturerat och tydligt sammanhang och en relativt tydlig bild av hur uppgiften ska genomföras.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Anläggningsmaskinförare SSYK 8342
- Kranförare SSYK 8343
- Förare av jordbruks och skogsmaskiner SSYK 8341

Arbeten inom maskin och teknik

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Maskinställare och maskinskötare inom metall sköter, programmerar, styr och övervakar hel- och halvautomatiska maskiner som bearbetar arbetsstycken av metall eller liknande material. Programmerar datorstyrda maskiner och korrigerar program. Hanterar maskiner, sätter upp, utprovar och besiktigar verktyg.

Maskinsnickare tillverkar möbler, inredningssnickerier, fönster och andra produkter i större eller mindre serier. Ställer in hel- och halvautomatiska träbearbetningsmaskiner samt utför bearbetning.

Maskinoperatörer inom träindustrin sköter och övervakar maskiner så att produktionen fungerar och åtgärdar problem som kan uppstå.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak sittandes vid datorskärm eller ståendes vid maskin. I arbetsuppgifterna ingår att lyfta, bära, vrida, böja och sträcka överkropp, armar och arbete i obekväma kroppsställningar. Detta ställer krav på fysisk styrka och kroppsbalans.

Arbetsuppgifterna ställer krav på finmotorisk förmåga och stabilitet i arm, hand och fingrar. Det är mycket små felmarginaler vid programmering av maskinen, vilket ställer krav på förmåga att uppmärksamma detaljer och skillnader.

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna ställer krav på noggrannhet, koordination och koncentrationsförmåga, då arbetsuppgifter med att programmera kräver precision. Arbetsuppgifterna kräver förmåga att fokusera på flera moment och detaljer samtidigt. Det krävs även förmåga att se och hantera avvikelser och snabbt kunna agera på dessa.

Förmåga att förstå och hantera siffror krävs också eftersom det i arbetsuppgifterna ingår att avläsa information från instrument och teknisk utrustning.

Det ställs även krav på reaktionsförmåga och uthållighet under längre perioder även under intensiva arbetssituationer i högt tempo.

Arbetsuppgifterna utförs ofta i ett arbetslag, vilket ställer krav på samarbetsförmåga och att kunna interagera med andra människor.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Maskinställare och maskinoperatör inom metall SSYK 7223
- Maskinsnickare och maskinoperatörer, trä SSYK 7523

Arbeten med matlagning inom restaurang

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Kock och kallskött arbetar i olika typer av kök där de lagar, lägger upp och garnerar mat. Arbetet innebär också att göra inköp och att kostplanera.

Köksmästare ansvarar för och leder dagligt arbete i kök i en restaurang. Skapar rätter samt planerar matsedel och menyer.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna ställer krav på förmåga att stå och gå under större delen av arbetspasset, ofta på hårda golv. Mycket av arbetsuppgifterna går ut på att använda hela överkroppen, vilket ställer krav på bålstyrka och stabilitet. Arbetsuppgifterna kräver även förmåga att lyfta, bära och dra föremål av olika tyngd och storlek.

En del av arbetsuppgifterna kräver en kombination av uthållighet och muskulär styrka som exempelvis beredning av såser och styckning. Arbetsuppgifterna är fysiskt tunga och bål, armar, nacke, axlar, ben och knän belastas under lång tid.

Vid beredning av mat krävs det precision i rörelser med i första hand arm och hand och i viss mån på kroppsbalans. För att kunna presentera mat på ett aptitligt och säljande sätt krävs god finmotorisk förmåga, liksom förmåga till stabilitet i hand och arm. Balansförmåga och koordination är viktigt eftersom heta, tunga eller vassa föremål ibland förflyttas bland andra människor.

Inom arbetsuppgifterna förekommer ett stort antal handtvättar, vilket ställer krav på att händerna måste klara av mycket kontakt med vatten, tvål- och handspritningar under en arbetsdag.

Psykiska krav

Arbetsförutsättningarna och intensiteten kan se olika ut eftersom arbetsuppgifterna är starkt styrda av kundflöden. Under vissa perioder/tider kan det vara många gäster samtidigt, vilket innebär arbete i högt arbetstempo samt att möjligheten att påverka arbetsbelastningen är liten. Då ställs det krav på situationsanpassning och flexibilitet samt att snabbt kunna skifta uppmärksamheten. Arbetsmiljön innebär hög och ojämn ljudnivå vilket ställer krav på att kunna fokusera i dessa typer av arbetsmiljöer. Arbetsuppgifterna utförs i många fall med hög tidspress och krav på en presentabel produkt, vilket ställer krav på koncentration och uthållighet.

Förmågan att planera, organisera och ta egna initiativ är ett framträdande krav. Arbetsuppgifterna ska utföras i en bestämd ordning enligt instruktioner och ställer därför krav på problemlösning inom givna ramar. Exempel kan vara vid skapande av menyer eller när råvaror saknas under ett arbetspass.

Det ingår ofta att leda personal vilket ställer krav på förmåga att kunna uttrycka sig i tal och relatera till kollegor i en tidspressad arbetsmiljö. Arbetsuppgifterna utförs ofta i arbetslag, vilket ställer krav på förmåga att samarbeta och hantera sociala relationer.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Kockar och kallskänkor SSYK 5120
- Köksmästare SSYK 3451

Arbeten inom mekanik, installation och reparation

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Motorfordonsmekaniker och fordonsreparatörer analyserar fel, underhåller och reparerar motorer till motorfordon och båtar. Reparerar och utför service på motorfordon och cyklar. Underhåller och reparerar maskiner. Beställer, lagerhåller och säljer delar och tillbehör.

Underhållsmekaniker och maskinreparatörer installerar, reparerar och utför service på industrimaskiner och mekanisk utrustning. Underhåller och reparerar fartygsmotorer och andra motorer (utom motorfordons- och flygmotorer) samt rälsfordon.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna är fysiskt krävande, och majoriteten av dem innefattar moment som kräver förmåga att lyfta, bära, vrida, böja och sträcka överkropp, armar och ben. Arbetsuppgifterna utförs även till stor del i obekväma arbetsställningar, vilket kräver styrka och rörlighet i hela kroppen.

Majoriteten av arbetsuppgifterna utförs med händerna och med handkraft, vilket ställer krav på både finmotorisk förmåga och styrka i armar och händer. Eftersom arbetsuppgifterna ibland utförs på hög höjd ställs krav på förmåga att balansera och koordinera kroppsörelser.

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna ställer krav på förmåga till logiskt tänkande framför allt i form av att identifiera och avhjälpa fel samt förmåga att förstå, avläsa och dra slutsatser av information samt att tillämpa kunskap.

Krav på initiativförmåga samt förmåga att fatta egna beslut är avgörande. Ofta arbetar man ensam, vilket kräver förmåga att välja den bästa metoden för att lösa problem. Arbetsuppgifterna kräver förmåga att upprätthålla koncentration och fokus på detaljer.

I arbetsuppgifterna ingår kontakt med kunder eller andra professioner då man delvis arbetar i lag. Detta kräver samarbetsförmåga genom att anpassa sig till andra och vara lyhörd för andras behov.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Motorfordonsmekaniker och fordonsreparatörer SSYK 7231
- Underhållsmekaniker och maskinreparatörer SSYK 7233

Arbeten med montering inom tillverkningsindustrin

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

De huvudsakliga arbetsuppgifterna förekommer i seriemässig tillverkning där man sätter samman komponenter till olika produkter.

Fordonsmontörer monterar detaljer vid tillverkning av fordon. Provar sedan att de delar som monterats fungerar felfritt. Vanligen arbetar de på en produktionslinje och ingår i ett arbetslag.

Montörer av el- och teleutrustning kan vara inriktade mot elkraftsprodukter eller mot elektronik. Elektronikmontörer monterar främst kretskort, elektroniska komponenter och kablar i elektroniska produkter. Montörer inom elkraft sätter samman delar och bygger elkraftstekniska maskiner och apparater.

Montörer inom träindustrin arbetar med att sätta samman komponenter av trä till olika produkter såsom möbler, fönster eller dörrar. Arbetet sker både manuellt och med maskiner av olika slag.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna innefattar både manuell montering samt montering med hjälp av maskiner och robotar, vilket ställer krav på fysisk uthållighet. En del av arbetsuppgifterna utförs stående och tunga lyft förekommer, vilket ställer krav på fysisk styrka i bål, ben, axlar och armar. Eftersom arbetsuppgifterna utförs i en linje med olika arbetsstationer är det viktigt att kunna följa ett högt arbetstempo för att produktionen ska fungera på ett bra sätt. Arbetsuppgifterna innefattar statiska arbetsställningar och repetitiva rörelser. Det ingår även att kunna koordinera olika moment. Det ställs även krav på finmotorisk förmåga eftersom flera av arbetsuppgifterna sker med precision.

Inom arbetsuppgifterna förekommer ett stort antal handtvättar, vilket ställer krav på att händerna måste klara av mycket kontakt med vatten, tvål- och rengöringsmedel under en arbetsdag.

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna ställer krav på initiativförmåga och problemlösningsförmåga och att kunna fatta beslut i pressade situationer för att uppmärksamma och förhindra fel vid avvikelser.

Arbetsuppgifterna innebär ofta att arbete utförs i ett arbetslag och kräver därför förmåga att kommunicera och samarbeta med andra. Man är en del i en löpande produktionsprocess och därför krävs det koncentration och noggrannhet. Det ställer även krav på att kunna förstå, tolka och följa instruktioner enligt en ritning.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Fordonsmontörer SSYK 8211
- Montörer elektrisk och elektronisk utrustning SSYK 8212

- Montör metall, gummi och plastprodukter SSYK 8213
- Montörer träprodukter SSYK 8214
- Övriga montörer SSYK 8219

Arbeten med myndighetsutövning, stöd och samtal

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Biståndsbedömare utreder individers behov av hjälp och stöd från kommunen till exempel hemtjänst, personlig assistans eller särskilt boende m.m.

Arbetsförmedlare (kallas även arbetsmarknadskonsulent eller jobbcoach) matchar lediga platser mot arbetssökande. Fångar upp arbetsmarknadens rekryteringsbehov. Ger råd och stöd till arbetsgivare om hur de rekryterar personal och till arbetssökande hur de får arbete.

Socialförsäkringshandläggare handlägger, utreder och informerar samt fattar beslut om olika socialförsäkringar.

Socialekreterare utreder individers, familjers och gruppers sociala och ekonomiska problem eller samlevnadsproblem. Kartlägger hjälpbehov och insatser, ger råd och stöd samt utövar tillsyn.

Inom övriga yrken inom socialt arbete handlägger man till exempel mottagande och introduktion av nyanlända i en kommun. Gör personutredningar och deltar i utslussningen vid intagnas återanpassning till samhället.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak sittandes eller ståendes och belastar främst nacke, axlar, armar och händer. De fysiska krav som ställs gäller främst grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid dagligt skrivbordsarbete med dator och tangentbord. Arbetsuppgifterna kräver finmotorisk förmåga, som att använda fingrar med precision och hastighet. För att det ska vara möjligt krävs stabilitet i hand, fingrar och arm.

Psykiska krav

Till stora delar handlar arbetsuppgifterna om att samverka, samarbeta och kommunicera med andra personer, både muntligt och skriftligt. Det krävs förmåga att förstå och tolka muntlig och skriftlig information och omsätta det till praktisk handling. Det krävs förmåga att kunna förmedla information till andra på ett tydligt och ändamålsenligt sätt.

Det ställs även krav på flexibilitet och förmåga till anpassning utifrån andra personers handlingar eller viljeyttringar. Arbetsuppgifterna innefattar till stor del kontakt med andra människor, där många befinner sig i en utsatt och pressad situation och där även hot och våld kan förekomma, vilket ställer krav på emotionell kontroll och empatisk förmåga. Det är därför viktigt att vara lyhörd, förstående och på ett förtroendeingivande sätt kunna kommunicera med andra. Vid negativa beslut kan det uppstå pressade situationer där yrkesutövaren måste vara lugn, noggrann och lösningsfokuserad.

Arbetsuppgifterna kräver initiativförmåga inom tydliga ramar och befogenheter.

Arbetsuppgifterna innehåller mycket administrativa uppgifter och det ställs krav på att utifrån givna regler och metoder kunna lösa problem och situationer samt tillämpa analytiskt tänkande.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Biståndsbedömare m.fl. SSYK 2663
- Socialförsäkringshandläggare SSYK 3353
- Socialsekreterare SSYK 2661
- Övriga yrken inom socialt arbete SSYK 2669
- Arbetsförmedlare SSYK 3333
 - Arbetsförmedlare
 - Arbetskonsulent
 - SIUS-konsulent

Arbeten inom navigation – flyg och fartyg

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Fartygsbefäl navigerar och styr fartyg. Leder arbete på däck och kommandobrygga samt ansvarar för att säkerhetsföreskrifter följs ombord.

Piloter navigerar och styr flygplan, helikoptrar och andra luftfartyg. Ansvarar för flygning, säkerhet ombord på planet, passagerare och last. Övervakar styr- och navigeringssystem.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna utförs som regel sittande eller stående vid olika typer av instrumentpaneler, ofta under en längre sammanhängande period där möjlighet till byte av arbetsställning endast kan göras under en begränsad tid. Det ställs krav på explosiv fysisk styrka vid extrema situationer (nödsituationer).

Arbetsuppgifterna bygger till stor del på att koordinera olika handgrepp - till exempel att vrida, böja, trycka, dra, vända, styra - vid framförandet av fordon, och inbegriper precisionsarbete med framför allt händer.

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna ställer krav på förmåga till uppmärksamhet och att kunna behålla fokus över tid samt vara lyhörd, dels för omgivningen och dels för hur den egna farkosten reagerar på olika givna order.

Arbetsuppgifterna har små felmarginaler och förutsätter förmåga att snabbt läsa, tolka och dra logiska slutsatser baserad på skriftlig och muntlig information. Fartyg och flygplan har ofta en mycket avancerad teknik och det är av central betydelse att kunna fatta logiskt konsekventa beslut av den information som finns tillgänglig.

Arbetsuppgifterna kräver förmåga att samarbeta och interagera med andra över en arbetsdag och är beroende av andra professioner. Yrkesutövare står i ständig kontakt med ledningscentraler för att få hjälp med navigering m.m. och är beroende av kollegor som ger ytterligare information av betydelse för att framföra fartyget eller flygplanet. Besluten som fattas tas ofta under intensiva arbetsförhållanden och kräver att den som manövrerar fartyget eller flygplanet är emotionellt stabil och kan kontrollera sina känslor noga.

Arbetsuppgifterna kräver hög närvaro, simultanförmåga och upprätthållande av koncentrationsförmåga över längre tid och ibland i pressade situationer. Det krävs ofta av yrkesutövare att vara i tjänst under längre sammanhängande perioder och arbetstiderna är ibland oregelbundna, sträcker sig över dygnets alla timmar, över tidszonsgränser och standby-/jourtjänstgöring förekommer.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Fartygsbefäl m.fl. SSYK 3152
- Piloter m.fl. SSYK 3153

Arbeten inom ordning och säkerhet

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Poliser upprätthåller ordningen på allmän plats. Ingriper vid lagöverträdelser samt utreder brott. Etablerar kontakter och inhämtar information från olika källor för att förebygga brott. Övervakar och dirigerar trafik.

Väktare och ordningsvakter patrullerar och bevakar fastigheter och områden. Kontrollerar tillträde till olika inrättningar och övervakar ordning vid offentliga evenemang m.m. Agerar vid larm och störningar, kontaktar vid behov till exempel polis eller brandkår. Svarar för säkerhetskontroller vid flygplatser och i hamnar. Transporterar kontanter och andra värdeföremål. Skyddar vid behov enskilda personer.

Övrig bevaknings- och säkerhetspersonal bevakar stränder och simbassänger för att förhindra olyckor och rädda individer från att drunkna. Bistår personer i nöd till fjälls. Kontrollerar att parkeringsbestämmelser följs.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna ställer krav på god fysik och kondition, då de innehåller moment där både explosiv och statisk styrka ingår kontinuerligt. Arbetsuppgifterna ställer även krav på fysisk styrka och uthållighet då det innefattar tunga lyft i obekväma arbetsställningar. Förmågan att stå, gå och springa är centrala, liksom förmågan att böja, vrida och sträcka sig.

Det är också viktigt att kunna använda armar och händer med stabilitet, precision och tempo både vid administrativa uppgifter och till exempel för att ingripa vid brott. Arbetsuppgifterna ställer även krav på god balans och kroppskoordination och rörlighet för att exempelvis fysiskt avlägsna personer.

Arbetsuppgifterna kan skifta från att vara i huvudsak stillasittande till att vara fysiskt rörliga i utomhusmiljö.

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna kräver att yrkesutövaren kan upprätthålla fokus och uppmärksamhet under lång sammanhållen tid och ofta under intensiva och pressade arbetsituationer. Händelser som kräver hög prestation inträffar återkommande, vilket kräver jämn koncentration under ett arbetspass. Krav på förmåga att kommunicera så att andra förstår, kunna ta emot och bearbeta information och skapa en helhet av olika delar, samt kunna dra slutsatser från praktisk och teoretisk information.

Arbetsuppgifterna innefattar till stor del kontakter med andra människor, ibland i utsatta och känslomässigt komplicerade situationer, ibland med inslag av våld. Detta ställer krav på emotionell kontroll och empatisk förmåga.

Arbetsuppgifterna är ofta händelsestyda och därmed till viss del oförutsägbara, vilket ställer krav på att snabbt kunna skifta uppmärksamhet. Yrkesutövare måste ofta kunna fatta viktiga beslut i pressade situationer. Arbetsuppgifterna ställer även krav på problemlösningsförmåga, då de ofta handlar om att kunna medla i komplexa situationer.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Poliser SSYK 3360 avgränsat till Poliser inom ingripandeverksamheten (utryckning i akuta situationer och ordningshållning).
- Väktare och ordningsvakter SSYK 5413
- Övrig bevaknings- och säkerhetspersonal SSYK 5419

Arbeten med patient- och behandlingsansvar inom vården

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Läkare och tandläkare undersöker patienter, ställer diagnoser och gör behandlingsplaner. Informerar, ger råd och utfärdar anvisningar. Utför olika behandlingar och operationer, utvecklar teorier och metoder m.m. Förebygger sjukdomar och andra hälsoproblem.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna varierar mellan patientkontakter och administration. Detta medför varierad belastning över en arbetsdag. Vissa arbetsuppgifter innebär arbete i obekväma eller statiska arbetsställningar under längre tid.

Arbetsuppgifterna ställer krav på finmotorisk förmåga avseende att kunna arbeta med händer och fingrar. För vissa arbetsuppgifter krävs så gott som total stabilitet i hand och arm samt förmåga att med precision använda fingrar, händer och armar samtidigt.

De administrativa arbetsuppgifterna som utförs innebär arbete framför dator till exempel skriva journaler, förskriva recept osv. Detta kräver förmåga att kunna använda händer och fingrar med en viss precision och hastighet. För att det ska vara möjligt krävs stabilitet i hand och arm.

Inom arbetsuppgifterna förekommer ett stort antal handtvättar, vilket ställer krav på att händerna måste klara av mycket kontakt med vatten, tvål- och handspritningar under en arbetsdag

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna ställer krav på analytiskt tänkande och förmåga att inhämta och tolka muntlig, skriftlig och annan visuell information. Det är på motsvarande sätt viktigt att kunna förmedla muntlig och skriftlig information till patienter och kollegor på ett anpassat och adekvat sätt. Arbetsuppgifterna medför krav på fokus och uppmärksamhet vid till exempel undersökningar och samtal med patienter. Det innebär även att praktiskt kunna tillämpa kunskap och vetenskapliga rön.

Yrkesutövare måste kunna identifiera befintliga eller potentiella problem och därefter, utifrån gällande medicinska riktlinjer och metoder, hitta lösningar och fatta beslut om behandlingsvägar, ofta under tidspress. Det ställer även krav att på ett bra sätt kunna förklara sitt ställningstagande och kunna ta initiativ för kommande behandlingar.

Arbetsuppgifterna bygger till stor del på att skapa förtroende hos andra och sker till stor del i form av socialt samspel mellan kollegor, patienter och anhöriga. Vidare består arbetsuppgifterna av att förmedla information till patienter, vilket kräver förmåga att hantera komplexa mellanmänniska relationer. Arbetsuppgifterna är händelsestyrda och därmed till vissa delar oförutsägbara vilket ställer krav på att snabbt kunna skifta uppmärksamhet och bibehålla koncentrationen.

Ibland utförs arbetsuppgifterna i situationer som upplevs som psykiskt påfrestande, exempelvis i konflikt med patient eller anhöriga om behandlingsmetoder och insatser. Det är i dessa fall av vikt att vara emotionellt stabil.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Specialistläkare SSYK 2211
- ST-läkare SSYK 2212
- AT-läkare SSYK 2213
- Övriga läkare SSYK 2219
- Tandläkare SSYK 2260

Arbeten inom pedagogik

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Gymnasielärare undervisar på gymnasial och eftergymnasial nivå i yrkesämnen eller på gymnasial nivå i teoretiska och praktisk-estetiska ämnen. Utför bedömning och betygsättning.

Grundskollärare undervisar i grundskola i teoretiska och praktisk-estetiska ämnen. Bedömer och betygsätter.

Lärare i fritidshem undervisar i fritidshemmet samt bedriver fritidspedagogisk undervisning.

Förskollärare planerar och genomför för det pedagogiska arbetet inom förskola eller i förskoleklass.

Speciallärare och specialpedagoger undervisar elever med behov av särskilt stöd. Ger specialpedagogiskt stöd till lärare och utvecklar undervisningsmetodik.

Övriga pedagoger med teoretisk specialistkompetens undervisar till exempel på kulturskolor. Undervisar i svenska för invandrare.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna växlar mellan undervisning och administration, vilket medför varierad belastning. Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak sittandes eller ståendes och belastar främst nacke axlar, armar och händer. Obekväma arbetsställningar med böjd, hukad kropp eller liknande förekommer vilket ställer krav på fysisk uthållighet. Det krävs fysisk rörlighet då arbetsuppgifterna innefattar förflyttningar exempelvis mellan klassrum och byggnader samt vid deltagande på utomhusaktiviteter. Vid vissa arbetsuppgifter förekommer tunga lyft och andra fysiskt belastande moment som förutsätter att individen ska kunna vrida och sträcka på framför allt armar och överkropp.

Arbetsuppgifterna kräver finmotorisk förmåga, till exempel arbete med tangentbord. För att det ska vara möjligt krävs stabilitet i hand, fingrar och arm. I vissa arbetsuppgifter använder man sig av arbetsredskap och material som kräver hand- och armstyrka samt precision och inbegriper arbete med två händer samtidigt. Yrkesutövare har arbetsuppgifter som innebär inslag av gående och bärande men också verksamhet som bedrivs utomhus delar av dagen.

Psykiska krav

Arbetsuppgifter som handlar om att bedriva pedagogisk verksamhet för barn och elever ställer krav på förmåga att kunna tillämpa generella metoder och samtidigt förhålla sig till givna utgångspunkter och ramar. Yrkesutövare måste vara uppmärksam och kunna behålla fokus över tid samt vara lyhörd. Att uttrycka sig i tal och skrift krävs då själva kärnan i undervisningen bygger på att eleverna förstår vad yrkesutövaren menar.

Yrkesutövare måste ständigt kunna ta initiativ och driva undervisningen framåt, kunna ta beslut som rör verksamheten samt kunna ta hand om och lösa problem. Det ingår i arbetsuppgifter att kunna föra ett logiskt resonemang i grupp samt kunna relatera till och fungera tillsammans med andra. Arbetsuppgifterna sker till stor del i form av socialt samspel och samarbete, vilket kräver förmåga att skapa och upprätthålla relationer över tid. Det sociala samspelet inbegriper inte

sällan konflikter och konflikthantering och arbetsuppgifterna kräver därför självkontroll, behärskning samt tolerans gentemot andras åsikter och viljetryningar.

Då arbetsuppgifterna bygger på att leda undervisning i en kontext som ofta är bullrig samt innehåller störande moment, ställs det krav på att kunna upprätthålla koncentration, under lång sammanhållen tid och intensiva arbetssituationer.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Gymnasielärare SSYK 233
- Lärare i yrkesämnen SSYK 232
- Grundskollärare, lärare i fritidshem och förskollärare SSYK 234
- Speciallärare och specialpedagoger m.fl. SSYK 2351
- Övriga pedagoger med teoretisk specialistkompetens SSYK 2359

Arbeten med person- och patientnära omsorg

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Barnskötare deltar i planering och utförande av pedagogisk verksamhet både inom- och utomhus, sköter och aktiverar barn vid förskola, familjedaghem, förskoleklass och fritidshem.

Undersköterskor och vårdbiträden inom äldreomsorg såsom hemtjänst, hemsjukvård, vård- och omsorgsboende och habilitering utför hälso- och sjukvårdsuppgifter efter instruktion och delegering. Ger stöd, assistans, omvårdnad och social service.

Undersköterskor, vård- och specialavdelning och mottagning kontrollerar patienters kroppstemperatur, puls och blodtryck, tar prover och lägger om sår, tar fram provsvar och journaler samt förbereder patienter för behandling. Hjälper patienter med deras personliga hygien. Bäddar, delar ut mat och gör annat som ingår i den dagliga vården. Assisterar läkare och sjuksköterskor vid undersökningar och behandlingar.

Barnsköterskor sköter den dagliga omvårdnaden av barn på sjukhusens barnavdelningar. Tar prover, kontrollerar kroppstemperatur och puls m.m.

Övrig vård- och omsorgspersonal kan exempelvis biträda vid obduktioner och på laboratorium.

Fritidsledare planerar, organiserar och leder fritidsverksamhet för barn, ungdomar och äldre på fritidsgårdar, fritidshem, föreningar, organisationer, företag, inom äldreomsorg eller församlingar.

Tandsköterska assisterar tandläkare och tandhygienister i olika behandlingssituationer, utför smittskyddsarbete och rengör utrustning. Planerar behandlingstider, skriver journaler samt tar betalt och gör inköp. Bemöter patienter och instruerar i sjukdomsförebyggande åtgärder.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna präglas till stor del av fysiskt arbete med obekväma arbetsställningar vilket ställer krav på stabilitet och rörlighet. Det krävs statisk styrka, fysisk uthållighet och god kroppsbalans. Arbetsuppgifterna sker ofta med hela kroppen, exempelvis vid lyft, påklädning eller undersökningar. Det ingår att lyfta, bära och ändra eller behålla kroppsställningen, vilket är påfrestande för rygg, nacke, skuldror, axlar, armar och knän.

Det är i detta avseende viktigt med bålmskulatur. Det är även viktigt att kunna vrida och sträcka på framför allt armar och överkropp samt att kunna böja sig. En stor del av arbetsdagen används till att stå, böja och vrida sig, och det krävs att regelbundet kunna förflytta sig obehindrat under ett arbetspass.

Arbetsuppgifterna kräver finmotorisk förmåga. En del arbetsuppgifter utförs med instrument och kräver god stabilitet i hand och arm samt förmåga att snabbt och med precision använda fingrar, händer och armar för att kunna gripa, plocka eller på annat sätt använda små föremål. Likaså krävs förmåga att koordinera rörelser av armar och ben samt hela kroppen under rörelse. Arbetsuppgifterna ställer krav på snabb reaktionsförmåga.

Inom arbetsuppgifterna förekommer ett stort antal handtvättar, vilket ställer krav på att händerna måste klara av mycket kontakt med vatten, tvål- och handspritningar under en arbetsdag.

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna utförs antingen på egen hand eller i arbetslag och i sammanhang där olika typer av relationer är avgörande. Arbetsuppgifterna ställer därmed krav på förmågan att samarbeta samt på kommunikativ förmåga som att kunna förmedla, uppfatta och möta individers behov. Arbetsuppgifterna ställer också krav på iakttagelse- och koncentrationsförmåga samt minne.

Arbetsuppgifterna kan vara händelsestyrda, vilket ställer krav på situationsanpassning och flexibilitet samt att snabbt kunna skifta uppmärksamheten. Det ställs också krav på initiativförmåga samt att kunna fatta egna beslut då arbetsuppgifterna ofta utförs ensamt.

En central arbetsuppgift är att skapa och upprätthålla förtroendefulla relationer över tid, vilket ställer krav på emotionell kontroll och empatiskt förhållningssätt, ofta i intensiva och pressande arbetsituationer. Krav ställs även på psykisk uthållighet, eftersom man behöver klara av att fokusera i hög och ojämn ljudnivå.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Barnskötare SSYK 5311
- Undersköterskor, hemtjänst, äldreboende m.fl. SSYK 5321
- Vårdbiträden SSYK 5330
- Undersköterskor, vård- o specialavdelning och mottagning SSYK 5323
- Barnsköterskor SSYK 5325
- Övrig vård- och omsorgspersonal SSYK 5349
- Fritidsledare m.fl. SSYK 3423
- Tandsköterskor SSYK 5350

Arbeten inom planering och revision

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Planerare och utredare m.fl. planerar, utreder och handlägger ärenden inom offentlig sektor, företag och diverse olika organisationer. Exempel på arbetsuppgifter är att utarbeta rapporter, göra utredningar, utforma direktiv och förordningar och utöva tillsyn.

Revisorer, controller och övriga ekonomer utreder, granskar och bedömer företags, organisationers och myndigheters redovisning och förvaltning. Ger råd i boksluts-, redovisnings-, skatte-, finansierings- och försäkringsfrågor. Leder ekonomistyrningen i ett företag eller i en grupp av företag. Ansvarar för upplägg och uppföljning av budget, samt analyserar resultat.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak sittandes eller ståendes och belastar främst nacke, axlar, armar och händer. De fysiska krav som ställs gäller främst grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid dagligt skrivbordsarbete med dator och tangentbord. Arbetsuppgifterna kräver finmotorisk förmåga, som att använda fingrar med precision och hastighet. För att det ska vara möjligt krävs stabilitet i hand, fingrar och arm.

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna ställer krav på att kunna analysera och lösa problem av mer komplicerad art samt kunna fokusera på flera arbetsuppgifter och informationskällor samtidigt. Karaktären på arbetsuppgifterna varierar från att vara relativt strukturerade och enligt gängse metoder till att förutsättningar och ramar inte alltid är givna utan delvis skapas av yrkesutövaren.

Oavsett inriktning på arbetsuppgifterna ställs krav på att självständigt kunna hitta lösningar och adekvata angreppssätt. Det är viktigt att kunna driva analytiskt krävande processer i relation till en omgivning i förändring och ibland mot oklara målformuleringar. Arbetsuppgifterna kan vara händelsestyrda, vilket ställer krav på förmåga till situationsanpassning och flexibilitet. Att kunna slutföra arbetsuppgifterna inom en bestämd tidsgräns är centralt, vilket bland annat ställer krav på att kunna planera och prioritera bland arbetsuppgifterna.

Då arbetsuppgifterna normalt utförs i samverkan med andra krävs förmåga att förstå, sortera och tolka muntlig och skriftlig kommunikation och information. Likaså krävs förmåga att muntligt och skriftligt uttrycka resonemang, idéer och abstrakta tankar på ett ändamålsenligt sätt.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Planerare och utredare m.fl. SSYK 2422
- Revisorer m.fl. SSYK 2411
- Controller SSYK 2412
- Övriga ekonomer SSYK 2419

Arbeten inom service

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Restaurang- och köksbiträden portionerar mat, tar emot betalning i kassa, utför städuppgifter samt plockar disk och diskar inom restaurang eller storkök. Förbereder mat och deltar i enklare matlagning och servering. Ansvarar för frukostservering.

Kafé- och konditoribiträden säljer och serverar på ett kafé eller i konditori. Bereder smörgåsar och dekorerar bakverk. Tar betalt och ansvarar för kassa. Kafébiträdet kan också ansvara för inköp, lagerhantering och varumottagning.

Städare städar och rengör lokaler alltifrån privata hem till industrilokaler. Städar även fordon som till exempel bussar, tunnelbane- och järnvägsvagnar samt fartyg och flygplan.

Bilreconditionerare, fönsterputsare m.fl. utför reconditioneringsarbete och fordonsvård. Rengör fönster, skyltfönster och glasväggar. Utför övrigt rengöringsarbete.

Övrig hemservicepersonal utför hushållsnära arbete.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna ställer krav på stabilitet i hand och arm för att snabbt, precist och kontrollerat kunna greppa, bära, flytta eller använda olika arbetsredskap med händerna. För att kunna utföra arbetsuppgifterna krävs dynamisk och statisk muskelstyrka och rörlighet i bål, nacke, axlar, armar och händer för att kunna lyfta, dra, bära och skjuta föremål som i vissa fall kan vara tunga. Arbetsuppgifterna innebär att stå och gå under större delen av arbetsdagen. Repetitiva och statiska arbetsuppgifter i oergonomiska arbetsställningar är vanliga.

Arbetsuppgifterna består till stor del av att på olika sätt hantera föremål som maskiner och arbetsredskap, vilket kräver förmåga att med rimlig precision kunna använda armar och händer.

Inom arbetsuppgifterna förekommer ett stort antal handtvättar, vilket ställer krav på att händerna måste klara av mycket kontakt med bland annat vatten, tvål- och rengöringsmedel under en arbetsdag.

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna är i allmänhet repetitiva och endimensionella, d.v.s. de ska utföras på samma sätt varje dag, under samma förutsättningar och oftast utan påverkan av andra faktorer. Arbetsuppgifterna ställer krav på att förstå och förmedla grundläggande information, framför allt muntligt. Arbetsuppgifter utförs självständigt, vilket ställer krav på ansvarstagande samt att kunna prioritera och lösa situationer som kan uppstå.

Det krävs förmåga att förstå och tillämpa metoder, instruktioner eller riktlinjer i syfte att utföra specifika arbetsuppgifter korrekt och för att kunna hantera olika arbetshjälpmiddel (allt ifrån olika maskiner till enkla verktyg).

Det är vanligt att hög arbetsbelastning förekommer samt att arbetsuppgifterna behöver utföras under tidspress. Därav ställs det krav på förmåga att bibehålla fokus, koncentration och

uthållighet. Arbetsuppgifterna innefattar kundkontakter i varierande grad, vilket ställer krav på servicekänsla.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Restaurang- och köksbiträden m.fl. SSYK 9412
- Kafé och konditoribiträden SSYK 9413
- Städare SSYK 9111
- Övrig hemservicepersonal m.fl. SSYK 9119
- Bilreconditionerare, fönsterputsare m.fl. SSYK 9120

Arbeten med service inom restaurang

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Bartendrar blandar och serverar drycker, tilltugg och lättare måltider.

Hovmästare organiserar och leder serveringspersonals arbete. Deltar i många fall även i servering. Tar emot bordsreservationer samt beställningar på mat och dryck.

Servitörer tar emot beställningar och serverar mat och dryck.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna innebär att stå och gå under större delen av arbetspasset, vilket ställer krav på styrka i bål och ben. De ställer även krav på förmågan att böja sig, vrida på kroppen och sträcka sig upprepat.

Arbetsuppgifterna kräver styrka och stabilitet i axlar, skuldror, armar och händer för att kunna hantera tyngre arbetsuppgifter som till exempelvis servering och disk. Det ställer också krav på balans, koordination och finmotorik då yrkesutövare hanterar olika typer av ömtåliga, heta och blöta föremål bland människor.

Inom arbetsuppgifterna förekommer ett stort antal handtvättar, vilket ställer krav på att händerna måste klara av mycket kontakt med vatten, tvål- och handspritningar under en arbetsdag.

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna ställer krav på god kommunikation- och samarbetsförmåga samt servicekänsla, eftersom arbetsuppgifterna i stor utsträckning består av social interaktion med gäster och kollegor. Att ha dialog med en eller flera gäster eller kollegor samtidigt som yrkesutövaren utför sina arbetsuppgifter med precision är vanligt.

Under vissa perioder/tider kan det vara många gäster samtidigt, vilket innebär arbete i högt arbetstempo samt att möjligheten att påverka arbetsbelastningen är liten. Då ställs det krav på situationsanpassning och flexibilitet samt att snabbt kunna skifta uppmärksamheten. Det ställs även krav på psykisk uthållighet eftersom arbetsuppgifterna oftast sker i en bullrig och högljudd arbetsmiljö.

Arbetsuppgifterna ställer också krav på förmåga till inläring och minne för att exempelvis kunna lära in en meny, kunna diskutera och föreslå dryckesval samt känna till specialkost och alternativ när det är aktuellt.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Bartendrar SSYK 5132
- Hovmästare och servitörer SSYK 5131

Arbeten inom språk och journalistik

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Översättare och tolkar översätter text eller tal från ett språk till ett annat. Teckenspråkstolkar, som också ingår i gruppen, arbetar fysiskt med olika hand- och armrörelser för att tolka. Översättare språkgranskar texter.

Journalister m.fl. samlar in lokala, nationella och internationella nyheter med hjälp av intervjuer, undersökningar och observationer för tidningar, TV, radio och andra media. Redigerar artiklar och inslag. Granskar och bevakar uppgifter av allmänintresse. Undersöker och rapporterar om utvecklingen inom speciella områden.

Informatörer, kommunikatörer och PR-specialister lanserar, utvecklar, genomför och utvärderar informations- och kommunikationsstrategier om företags eller organisations mål, policy, verksamhet, resultat och aktuella händelser. Utformar informationsinnehåll.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna varierar från kontorsarbete vid dator med statisk belastning till rörliga arbetsuppgifter som utförs i skiftande miljöer. Arbetsuppgifterna är till stor del varierande över en arbetsdag. Det krävs fysisk uthållighet eftersom det förekommer arbete i obekväma arbetsställningar samt fysisk rörlighet under längre stunder.

Vissa arbetsuppgifter ställer krav på bra hörsel för att kunna uppfatta vad andra säger på ett korrekt sätt. Det är viktigt att yrkesutövare kan tala klart och tydligt så att andra hör vad som sägs, särskilt tolkar.

Arbetsuppgifterna som utförs sittandes eller ståendes vid datorarbete belastar främst nacke, axlar, armar och händer. De fysiska krav som ställs gäller främst grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid dagligt skrivbordsarbete med dator och tangentbord. Arbetsuppgifterna kräver finmotorisk förmåga, som att använda händer och fingrar med precision och hastighet. För att det ska vara möjligt krävs stabilitet i hand, fingrar och arm.

Yrkesutövare använder sig ofta av arbetsredskap och material som kräver viss hand- och armstyrka, precision och inbegriper arbete med två händer samtidigt -.

Psykiska krav

Yrkesutövare måste hålla sig á jour med vad som händer i samhället och en viktig hörnsten är att kunna uttrycka sig förståeligt både skriftligt och muntligt likväl som att själv kunna förstå och tolka information. Yrkesutövare måste kunna följa ett logiskt resonemang och beskriva problem ur flera synvinklar.

Ibland innebär arbetsuppgifterna att under lång sammanhållen tid, i realtid, översätta tal från ett språk till ett annat, utan att ge felaktig information vilket ställer krav på koncentration och fokus.

Hög grad av självständigt arbete ställer krav på förmågan att ta initiativ samt vara drivande.

Arbetsuppgifterna ställer krav på förmåga att kunna relatera till och fungera tillsammans med andra. Det ställs även krav på förmåga att kommunicera med publik/mottagare samt att skapa en förtroendeingivande roll gentemot mottagaren.

Ofta arbetar man under stark tidspress för att nå uppsatta deadlines, vilket ställer krav på förmågan att kunna behålla fokus och koncentration på de aktuella arbetsuppgifterna.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Översättare, tolkar och lingvister m.fl. SSYK 2643
 - Teckenspråkstolk
 - Översättare
 - Konferenstolk
 - Kontakttolk
 - Sjukvårdstolk
 - Rättstolk
- Journalister m.fl. SSYK 2642
- Informatörer, kommunikatörer och PR-specialister SSYK 2432

Arbeten med styrning och övervakning inom tillverkningsindustrin

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

De huvudsakliga arbetsuppgifterna är att antingen styra och övervaka maskiner som tillverkar olika typer av produkter eller att övervaka hela processflödet. Det kan vara allt från metall till papper. Arbetsuppgifterna sköts dels från ett kontrollrum eller styrhytt med datorer dels ute i anläggningen vid maskinerna. Arbete i manuella maskiner och utrustningar samt med mycket interaktion med andra förekommer.

Arbetsuppgifterna är i många fall automatiserade och digitala system styr maskinerna, mäter värden i produktionen samt bearbetar informationen från mätningarna. Även manuell hantering av material, råvaror och färdiga produkter ingår.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak sittandes eller ståendes. I arbetsuppgifterna ingår att kunna arbeta i obekväma kroppsställningar, vrida, böja och sträcka överkropp, armar och ben.

Tunga lyft samt förflyttning av otympligt material (att bära, dra eller skjuta föremål) förekommer, vilket ställer krav på fysisk styrka och uthållighet samt god kroppsbalans. Krav som finns är förmågan att arbeta finmotoriskt under längre perioder och med en hastighet som ibland kan vara hög.

Arbetsuppgifterna innebär bland annat att justera eller åtgärda fel i tillverkningen, genom att använda dator eller genom att praktiskt byta någon del i anläggningen. Därför krävs förmåga att röra fingrar, hand och arm med precision i olika positioner.

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna utförs vanligen enskilt och kräver att man självständigt kan iaktta och uppmärksamma avvikelser. Arbetsuppgifterna ställer även krav på reaktionsförmåga. Ibland sker förändringar snabbt, vilket gör att det är viktigt att kunna fatta snabba beslut och lösa konkreta problem. Uppgiften att bevaka maskinen och eller följa flödet i processen ställer krav på förmågan att behålla fokus och koncentration under lång tid, samt vara uppmärksam på förändringar och avvikelser.

Förmåga att förstå och hantera siffror krävs också eftersom det ingår att avläsa information från instrument och teknisk utrustning.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Maskinoperatörer, gummiindustri SSYK 8141
- Maskinoperatörer, plastindustri SSYK 8142
- Maskinoperatörer, pappersvaruindustri SSYK 8143
- Maskinoperatörer, ytbehandling SSYK 8121

- Valsverksoperatörer SSYK 8122
- Övr. maskin- o processoperatörer, stål- och metall SSYK 8129
- Processoperatörer, stenkross- och malmförädling SSYK 8112
- Maskinoperatörer, kemiska och farmaceutiska produkter SSYK 813
- Maskinoperatörer, cement-, sten- och betongvaror SSYK 8114
- Maskinoperatörer livsmedelsindustrin SSYK 816,
- Processoperatörer, trä- och pappersindustri SSYK 817
- Maskinoperatörer, blekning, färgning och tvättning SSYK 8151
- Övriga maskinoperatörer, textil-, skinn- o läderindustri SSYK 8159
- Drifttekniker och processövervakare SSYK 819
- Processövervakare metallproduktion SSYK 8193
- Övriga drifttekniker och processövervakare SSYK 8199

Arbeten inom stöd och omsorg

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Skötare vårdar, ger stöd och råd samt medverkar i rehabilitering av patienter inom psykiatrisk vård och missbruksvård.

Vårdare och boendestödjare ger stöd, service och omsorg till barn och vuxna med aktivitetsbegränsning. Fungerar som stöd för individens självständighet genom att bistå i vardagliga sysslor i hemmet, i grupp- eller serviceboende eller inom daglig verksamhet. Hjälper till med exempelvis hygien och kommunikation samt med fritidsaktiviteter.

Personliga assistenter underlättar för person med funktionsnedsättning att sköta sin skolgång eller sitt arbete. Ger även personlig ledsagning och stöd vid vardagssysslor samt fritidsaktiviteter. Det är ett ensamarbete med brukare i alla livets skeenden.

Eleveassistenter hjälper, stödjer och stimulerar elever med behov av särskilt stöd i skolarbetet, enskilt och i gruppsammanhang.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna innebär att stödja individen i vardagliga aktiviteter och utförs sittande, gående och stående. Tungt lyft och obehagliga arbetsställningar förekommer, vilket ställer krav på fysisk styrka och rörlighet i rygg, axlar, armar, händer och ben samt en god kroppsbalans.

Arbetsuppgifterna ställer krav på finmotorisk förmåga och total stabilitet i hand och arm för att med precision kunna använda bland annat injektionsnålar och katetrar.

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna ställer krav på kommunikativ förmåga för att förmedla, uppfatta och möta individers behov. Arbetsuppgifterna ställer också krav på iakttagelseförmåga och koncentration.

Arbetsuppgifterna kan vara händelsestyrda, vilket ställer krav på situationsanpassning och flexibilitet samt att snabbt kunna skifta uppmärksamheten. Arbetsuppgifterna ställer också krav på initiativförmåga och snabb reaktionsförmåga, samt att kunna fatta egna beslut då arbetsuppgifterna kan utföras ensamt.

En central arbetsuppgift är att skapa och upprätthålla förtroendefulla relationer över tid, vilket ställer krav på emotionell kontroll och empatiskt förhållningssätt, ofta i pressande arbetssituationer. Krav ställs även på att kunna fokusera i hög och ojämn ljudnivå.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Skötare SSYK 5341
- Vårdare, boendestödjare SSYK 5342
- Personliga assistenter SSYK 5343
- Eleveassistenter m.fl. SSYK 5312

- Lärarassistenter
- Elevassistent
- Skolvärd/Skolvärdinna

Arbeten med stöd- och vägledningssamtal

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Kuratorer ger information om samhällets olika möjligheter att hjälpa och stödja människor i behov av råd, stöd och hjälp. Undersöker olika lösningar för att förbättra hjälpsökandes livssituation.

Psykologer undersöker, utreder, diagnostiserar och behandlar människors psykiska funktioner, besvär och sjukdomar. Ger råd och vägledning i konfliktlösning. Ger stöd vid organisationsförändringar, ledarskapsutveckling och personalförsörjning m.m. Utvecklar teorier, modeller och metoder inom psykologin.

Psykoterapeuter ger psykoterapeutisk eller psykoanalytisk behandling genom samtal med individer, familjer eller grupper. Undersöker psykiska problem, kartlägger hinder och föreslår lösningar.

Diakoner leder det diakonala arbetet. Håller stödjande samtal med ungdomar och äldre. Gör hembesök hos äldre och sjuka. Leder och organiserar de som arbetar frivilligt inom kyrka och församling.

Studie- och yrkesvägledare vägleder, informerar och motiverar människor som ska välja yrke eller studier.

Jobbcoach och utbildningscoach ger råd och stöd till arbetssökande för att kunna få arbete eller gå vidare till studier.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak sittandes eller ståendes och belastar främst nacke, axlar, armar och händer. De fysiska krav som ställs gäller främst grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid dagligt skrivbordsarbete med dator och tangentbord. Arbetsuppgifterna kräver finmotorisk förmåga, som att använda fingrar med precision och hastighet. För att det ska vara möjligt krävs stabilitet i hand, fingrar och arm.

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna ställer krav på fokus och uppmärksamhet vid samtal. Arbetsuppgifterna innebär också att kunna skapa förtroende och sker i form av socialt samspel, ibland även med anhöriga. Detta ställer krav på att självständigt kunna hantera komplexa mellanmänniska relationer. Det är viktigt att vara lyhörd, förstående och att kunna kommunicera på ett förtroendeingivande sätt. Arbetsuppgifterna ställer krav på att kunna tillämpa kunskap och vetenskapliga rön dagligen. Arbetsuppgifterna kan utföras i situationer som är psykiskt påfrestande.

Arbetsuppgifterna ställer krav på analytiskt tänkande och förmåga att inhämta och tolka muntlig, skriftlig och annan visuell information. Det är viktigt att kunna förmedla muntlig och skriftlig information på ett anpassat och adekvat sätt så att andra kan förstå.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Kuratorer SSYK 2662
- Psykologer SSYK 2241
- Psykoterapeuter SSYK 2242
- Diakoner SSYK 2672
- Studie- och yrkesvägledare SSYK 2352
- Arbetsförmedlare SSYK 3333
 - Jobbcoach/utbildningscoach

Arbeten med teknisk inriktning

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Ingenjörer och tekniker utför produktions- och materialplanering. Utför tekniskt arbete i samband med konstruktion, byggande, underhåll och reparation av byggnader och anläggningar. Organiserar och övervakar processer vid tillverkning och montering av el-, tele- och elektronikutrustning, maskiner och mekaniska installationer m.m. Provar och kontrollerar produkter. Utför annat tekniskt arbete.

Tekniker, bilddiagnostik och medicinteknisk utrustning installerar, kontrollerar, övervakar och utför service på medicinteknisk utrustning som används vid diagnosticering eller behandling av olika sjukdomar. Sköter och övervakar till exempel hjärt- och lungmaskiner.

Laboratorieingenjörer utför experiment, analys- och kontrollarbete vid kemisk och fysikaliskt industri- eller forskningslaboratorium. Kontrollerar, testar och analyserar råvaror och produkter. Assisterar vid utformning och utförande av experiment.

Civilingenjörer leder, utvecklar, planerar och kontrollerar material- och informationsflöden samt produktionsplanering. Utvecklar konstruktionsmetoder, produkter, tjänster och material inom byggnadsteknik samt väg- och vattenbyggnadsteknik. Konstruerar och utvecklar produkter. Planerar, leder, rationaliserar och kontrollerar utvinnings- och tillverkningsprocesser m.m. Utvecklar säkerhetsrutiner och metoder för kvalitetskontroll. Utför annat tekniskt specialistarbete.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak sittandes eller ståendes och belastar främst nacke, axlar, armar och händer. De fysiska krav som ställs gäller främst grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid dagligt skrivbordsarbete med dator och tangentbord. Arbetsuppgifterna kräver finmotorisk förmåga, som att använda fingrar med precision och hastighet. För att det ska vara möjligt krävs stabilitet i hand, fingrar och arm. Ibland krävs total precision (till exempel vid mätningar, konstruktionsritningar m.m.). Fältarbete, ibland i kuperad terräng med klättring och lyft, förekommer, vilket ställer krav på kroppsbalans-

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna bygger på att kunna identifiera och ta fram lösningar på problem inom verksamhetsområdet. Yrkesutövare tar ofta fram ritningar och utredningar och måste ha förmåga att se detaljer och ha kunskap om hur dessa påverkar helheten.

Arbetsuppgifterna utförs självständigt såväl som tillsammans med andra, vilket kräver förmåga att samarbeta och interagera med andra men också att fatta egna beslut. Det är viktigt att kunna uttrycka sig i både tal och skrift på ett sätt så att andra kan förstå och omsätta innehållet till praktiska lösningar.

Arbetsuppgifterna ställer krav på att snabbt kunna skifta fokusområde eller anpassa sig till nya omständigheter och oförutsedda händelser. Arbetsuppgifter utförs under tidspress och därför krävs förmåga att upprätthålla koncentration och fokus under en hel arbetsdag.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Ingenjörer och tekniker, industri o prod. planering SSYK 3111
- Ingenjörer och tekniker inom bygg och anläggning SSYK 3112
- Ingenjörer och tekniker inom elektroteknik SSYK 3113
- Ingenjörer och tekniker inom maskinteknik SSYK 3114
- Ingenjörer och tekniker inom kemi och kemiteknik SSYK 3115
- Ingenjörer o tekniker i gruvteknik och metallurgi SSYK 3116
- GIS- och kartingenjörer SSYK 3117
- Övriga ingenjörer och tekniker SSYK 3119
- Tekniker, bilddiagnostik och medicintekn. utrustn. SSYK 3211
- Laboratorieingenjörer SSYK 3215
- Civilingenjörer inom logistik och produktionsplanering SSYK 2141
- Civilingenjörer inom bygg och anläggning SSYK 2142
- Civilingenjörer inom elektroteknik SSYK 2143
- Civilingenjör inom maskinteknik SSYK 2144
- Civilingenjör inom gruvteknik och metallurgi SSYK 2145

Arbeten inom transport och frakt

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Buss- och spårvagnsförare kör och transporterar passagerare. Kontrollerar biljetter och färdbevis. Ansvarar för passagerares säkerhet under färden.

Lastbilsförare kör tung lastbil och transporterar och hanterar gods. Beräknar godsets vikt och volym och medverkar i lastning och lossning. Många chaufförer får även själva lasta och lossa gods med truck på terminaler och lager/butik. Transporterar och bärgar fordon.

Bud- och paketbilsförare hanterar och kör ut gods och paket.

Taxiförare transporterar passagerare. Assisterar passagerare vid behov. Ansvarar för passagerares säkerhet under färden.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna utförs till största delen med armar, händer och fötter i sittande position, där möjligheten att byta arbetsställning är begränsad. En sittande position där man håller i ratten måste kunna behållas, vilket ställer krav på muskulär uthållighet i framför allt bål, nacke och axlar. Det krävs också fysisk styrka och rörlighet för att vid lastning och lossning kunna lyfta eller förflytta gods eller bistå passagerare med eventuellt medföljande bagage.

Att köra fordon kräver förmåga att under längre perioder snabbt och upprepat, kunna koordinera olika handgrepp till exempel att vrida, böja, trycka, dra, vända och styra. Det innebär precisionsarbete med framför allt händer och armar och förutsätter förmåga att sittandes kunna använda armar/händer och ben/fötter samtidigt. Dessa rörelser ska även kunna utföras snabbt med rätt tajming och vara rätt valda utifrån situationen i trafiken. En förutsättning för detta är en grundläggande stabilitet i arm och hand samt förmåga att snabbt kunna använda armar, händer, fingrar och/eller fötter.

Arbetsuppgifterna innehåller olika krav på fysisk uthållighet då körningarna varierar från långa till korta körsträckor.

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna innebär ett stort ansvar för säkerhet och materiella värden, och det är därför mycket viktigt att kunna fokusera och arbeta med hög uppmärksamhet under större delen av arbetspasset. Beslut fattas ofta i situationer som berör andra, vilket förutsätter förmåga till självständiga beslut och initiativ, dock utifrån en strukturerad och tydlig kontext och en relativt given bild av hur uppgiften ska genomföras. I arbetsuppgifterna ingår även att utföra säkerhetskontroller i syfte att upptäcka fel och brister, vilket ställer krav på logiskt tänkande för att identifiera befintliga eller potentiella problem. Arbetsuppgifterna innebär också att omsätta allmänna riktlinjer på ett sådant sätt att enstaka arbetsuppgifter utförs i rätt ordning och på rätt sätt i specifika situationer, vilket ställer krav på kognitiv förmåga.

Att köra ett fordon ställer krav på förmågan att snabbt hantera och bearbeta visuell information, som exempelvis flera simultana och olika rörelser i trafiken. Det krävs att under körning kunna

hantera flera aktiviteter samtidigt samt att kunna hantera oförutsedda händelser som exempelvis oväder, trafikstörningar, eller passagerarnas olämpliga beteende.

Arbetsuppgifterna kräver förmåga att kommunicera och förståelse kring när ny information ska spridas till andra människor. Det förutsätter att snabbt kunna läsa, tolka och dra logiska slutsatser baserad på skriftlig och muntlig information. Information, främst muntlig, måste kunna förmedlas och förstås på ett ändamålsenligt sätt vilket är särskilt viktigt vid persontransporter. Förmåga till emotionell kontroll och balans förutsätts vid all typ av körning.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Buss- och spårvagnsförare SSYK 8331
- Lastbilsförare m.fl. SSYK 8332
- Övriga bil-, motorcykel- och cykelförare SSYK 8329
 - Budbildförare
 - Paketbilsförare
- Taxiförare m.fl. SSYK 8321

Arbeten inom varuhantering och service

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Ramppersonal, flyttkarlar och varupåfyllare packar, lastar och lossar gods. Tankar flygplan och hanterar bagage. Fyller på och staplar varor. Samlar in, sorterar och delar ut post och paket m.m.

Vaktmästare ansvarar för kontorsmaterial samt underhåller vissa kontorsmaskiner. Hjälper till vid omflyttningar och utför enklare reparationer.

Övriga servicearbetare fyller på varuautomater, avläser el-, gas- och vattenmätare. Bär bagage på hotell.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna kräver god fysisk uthållighet och styrka då man stora delar av dagen lyfter, bär och skjuter olika typer av föremål av varierande vikt. Arbetsuppgifterna kräver även rörlighet i knä, rygg och axlar samt att kunna stå och gå i huvudsak obehindrat.

Arbetsuppgifterna kräver finmotorisk förmåga och stabilitet i hand och arm, eftersom reparation av olika typer av maskinell utrustning kan ingå i arbetsuppgifterna och förutsätter användande av verktyg. Likaså kräver arbetsuppgifterna förmåga att balansera, eftersom vissa arbetsmoment kräver användande av stege eller ska utföras på en högre höjd. Det är vanligt med arbete i obekväma ställningar.

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna ställer krav på förmågan att ta till sig ny, grundläggande kunskap om till exempel olika tekniska system. Arbetsuppgifterna ställer även krav på att identifiera och avhjälpa problem som uppstår inom ett begränsat ansvarsområde, till exempel om att identifiera och avhjälpa ofta enklare praktiska problem. Att identifiera problem inom sitt ansvarsområde och självständigt finna lösningar på dessa problem är en grundläggande del av arbetsuppgifterna och kräver också koncentration i vissa arbetsuppgifter.

Arbetsuppgifterna är förknippade med kundkontakter, ibland som ett företags ansikte utåt och ibland i kunders hem,-och kräver därmed social kompetens. Eftersom arbetsuppgifterna utgörs av service till andra krävs förmåga att framför allt muntligen uttrycka sig begripligt och förstå vad andra säger.

Även om arbetsuppgifterna i majoriteten av fallen utförs självständigt så utförs vissa arbetsuppgifter i arbetslag, vilket ställer krav på samarbetsförmåga.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Ramppersonal, flyttkarlar o varupåfyllare m.fl. SSYK 9332
- Vaktmästare m.fl. SSYK 9622
- Övriga servicearbetare SSYK 9629

Arbeten med vård- och omvårdnadsansvar

Vanliga arbetsuppgifter inom yrkesgruppen

Sjuksköterskor behandlar och vårdar patienter samt ansvarar för medicinsk omvårdnad och läkemedelshantering. Ger råd och stöd samt förebygger sjukdomar. Verkar inom såväl öppenvård som slutenvård.

Röntgensjuksköterskor arbetar både med människor och teknik. Undersökningar och behandlingar med högteknologisk medicinteknisk utrustning kombineras med omvårdnad av patienterna. Ansvarar för att patienterna inte utsätts för mer strålning än nödvändigt.

Barnmorskor identifierar, bedömer, åtgärdar, informerar, ger råd och vård samt utvärderar givna insatser. Handlägger graviditet, förlossning och postnatalperiod samt hälsotillstånd som rör sexuell hälsa i ett livscykelperspektiv.

Biomedicinska analytiker arbetar inom många olika verksamheter och discipliner, och det är ett yrke med både bredd och spets.

Fysiska krav

Arbetsuppgifterna varierar mellan patientkontakter och administration. Detta medför varierad belastning över en arbetsdag. Arbetsuppgifterna ställer krav på att kunna arbeta stående, sittande och gående och det är av vikt att kunna förflytta sig obehindrat regelbundet under ett arbetspass. Tunga lyft samt obekväma arbetsställningar förekommer. Arbetsuppgifterna sker ofta med hela kroppen, till exempel vid lyft, undersökningar o.s.v.

Arbetsuppgifterna kräver finmotorisk förmåga, eftersom flera arbetsuppgifter utförs med instrument och kräver så gott som total stabilitet i hand och arm samt förmåga att snabbt och med precision använda fingrar, händer och armar samtidigt. Arbetsuppgifterna innehåller tunga lyft och därför krävs kroppsbalans.

Inom arbetsuppgifterna förekommer ett stort antal handtvättar, vilket ställer krav på att händerna måste klara av mycket kontakt med vatten, tvål- och handspritningar under en arbetsdag.

Psykiska krav

Arbetsuppgifterna ställer krav på god minnesförmåga samt att kunna upprätthålla uppmärksamhet och koncentration på en eller flera uppgifter och informationskällor samtidigt. Arbetsuppgifterna ställer krav på förmåga till logiskt tänkande i form av att identifiera problem och hitta specifika lösningar i mer eller mindre komplexa situationer. Det krävs att man snabbt kan sätta samman information och tillämpa vedertagen medicinsk kunskap.

Arbetsuppgifterna utförs nästan uteslutande i interaktion och samarbete med andra människor. Det krävs förmåga att snabbt kunna bygga upp, upprätthålla respektive avsluta relationer. En förutsättning är att kunna agera på ett socialt lämpligt sätt, vara flexibel och kunna anpassa beteende utifrån andra människors handlingar. Det ställs krav på att muntligt och skriftligt kunna förmedla information. Arbetsuppgifterna kräver förmåga att vara lyhörd och lyssna fokuserat på andra människor samt förstå vad individen säger och vill framföra.

Arbetsuppgifterna är händelsestyrda och därmed till vissa delar oförutsägbara, vilket ställer krav på att snabbt kunna skifta uppmärksamheten och behålla koncentrationen. Under vissa perioder kan det vara många patienter samtidigt, vilket innebär arbete i högt arbetstempo samt att möjligheten att påverka arbetsbelastningen är liten. Det ställs därför krav på att självständigt kunna strukturera och leda arbetet och ta ansvar.

SSYK och eventuella yrkesbenämningar

- Sjuksköterskor SSYK 222
- Sjuksköterskor (fortsättning) SSYK 223
- Barnmorska SSYK 2222
- Biomedicinska analytiker SSYK 3212